

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΕ'.

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

10 Ἀπριλίου 1888

Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἐν Ὀλλανδίᾳ.

Αἰ ἐν Ὀλλανδίᾳ ὑπὸ ἐπισήμων πεπαιδευμένων, ὡς τοῦ K. H. Müller καὶ ἄλλων, ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ἃ ἄρτι ἀφηγήθημεν, ἐκδηλωθεῖσαι συμπάθειαι, δὲν ἦσαν ἀπλῶς μόνον πλατωνικαί, ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς εἶδομεν ὅτι προέβησαν καὶ εἰς ἐνεργείας, ὧν ἀρίστην ἐλπίζομεν τὴν ἐκβασιν, καὶ ἃς ἰκανῶς ἐνδιαφερούσας νομίζομεν, ὥστε νὰ ἐκθέσωμεν διὰ βραχείων αὐτὰς ἐνταῦθα.

Ὅκτὼ ἐκ τῶν ἐν Ἀμστελοδάμῳ ἐπιφανεστέρων καθηγητῶν καὶ λογίων, ἐν οἷς καὶ ὁ γνωστός ἤδη εἰς τὴν Ἑλλάδα K. Müller καὶ ὁ φιλότιμος γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος K. N. Βλάχος, τὴν πρωτοβουλίαν λαβόντες, συνεκάλεσαν εἰς συνέλευσιν πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ὀλλανδίας εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἰδίως ἐνδιαφερομένους.

Καὶ πολλοὶ μὲν συνῆλθον εἰς συνεδρίασιν τῇ 5 (17) Μαρτίου, τινὲς δέ, οἱ καλυόμενοι, ἔγραψαν ἐκφράζοντες τὰς συμπαθείας αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ, ὃν προτίθεται ἡ συνέλευσις.

Πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ὁ Dr. H. Müller, ἀνέπτυξε τὸ πρόγραμμα τῆς ἰδρυτέας ἐταιρείας, οὗ ἡ περίληψις φαίνεται ὅτι εἶχε πρό τινος ἤδη πεμψθῆ εἰς τὴν ἐν Τεργέστη *Ἡμέραν* καὶ εἰς τὴν ἐνταῦθα *Πρωίαν*, καὶ δημοσιεῦθ' δι' αὐτῶν.

Κατὰ τὸν ἀγορεύσαντα, ὁ πρῶτιστος σκοπὸς αὐτῆς ἀφορᾷ τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας, καὶ οὐδεὶς, εἶπεν, ὑπάρχει ὁ περὶ τὴν ὠραίαν ταύτην γλῶσσαν καὶ τὴν ἀθάνατον ταύτην φιλολογίαν ἀσχολούμενος καὶ τὸν σκοπὸν τοῦτον μὴ ἐπιδοκιμάζων. Ἀλλὰ δεισχυρισθῆ ὅτι ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς ἔπρεπε νὰ μεταβληθῆ ἐν Ἑυρώπῃ, καὶ εἰς τὰ σχολεῖα, μετὰ τῶν τύπων τῆς ἀρχαίας γραμματικῆς νὰ σπουδάζωνται καὶ οἱ τῆς νεωτέρας καὶ νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς αὐτὰ καὶ τὰ «πλουσιώτατα προϊόντα τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας».

Προσέθηκε δὲ ὅτι συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ συντάξῃ, συνεργείᾳ καὶ τοῦ ἀρχιεπιφύλακος A. Flament, λεξικὸν τῆς καθομιλουμένης Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ἄνευ τῆς συμπράξεως ἐταιρείας ὡς τὴν προτεινομένην, καὶ πρὸ πάντων αὐτῆς τῆς ἰδίας Ἑλλάδος.

Ἔτερον ζήτημα, εἰ καὶ δευτερεύον συγκριτικῶς, σπουδαιότατον ὅμως καὶ τοῦτο καθ' ἑαυτὸ, ἐθεώρησε τὸ τῆς προφοράς, περὶ ἧς ἐπὶ τριῶν ἑκατονταετηρίδων ἐπικρατοῦσι τρεῖς ἀλλήλομαχοὶ θεωρίαι, ἡ ὑποτιθεμένη τοῦ Ἐράσμου, κατ' αὐτὸν ὀνομασθεῖσα καὶ κοινῶς εἰς τῆς Ἑυρώπης τὰ διδασκαλεῖα ἐπικρατήσασα, ἡ τῶν Ἑλλήνων σήμερον, καὶ ἄλλη μέση καὶ συμβιβαστικὴν ἀξιούσα νὰ χαράξῃ ὁδόν. Ἄλλ' ἐπειδὴ συμβιβασμὸς δὲν εἶναι ἐφικτὸς μεταξὺ τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ μὴ ἀληθοῦς, ὁ K. Müller προτείνει τὴν πλήρη παραδοχὴν τῆς ἡμετέρας προφοράς, ἧτις καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν ὁ ἀπέδιδε τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς ἀνατολικὸν χαρακτήρα, καὶ τὴν Ἀνατολήν θὰ διήνοιγεν εἰς τοὺς οὕτω σπουδάζοντας τὴν Ἑλληνικὴν.

Θέλει ὅμως τὴν ὀργανισθησομένην ἐταιρείαν διεθνή καὶ οὐχὶ μόνον Ὀλλανδικήν, διότι αἱ ἐλλείψεις περὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ πρὸ πάντων τὰ τῆς προφοράς ἐλαττώματα εἰσι σφάλματα μὴ περιοριζόμενα εἰς μόνην τὴν Ὀλλανδίαν, ἀλλ' ἐκτεινόμενα ἐφ' ἅπασαν τὴν Ἑυρώπην. Ἀνάγκη ἐπομένως ἦν ἡ μελετωμένη ἐνέργεια νὰ ἐκταθῆ πανταχοῦ ὅπου ἐκτιμᾶται καὶ σπουδάζεται ὁ Ἑλληνισμὸς. Πρὸς τοῦτο ἐπρότεινε τὴν ἴδρυσιν ἐταιρείας, ἧς ἡ δικαιοδοσία θὰ καθορίζετο ἀκριβῶς ἐντὸς συγκληθησομένης διεθνούς συνελεύσεως, ἧς ἐπιθυμεῖ καὶ εὐχεται νὰ λάβῃ ἡ πατρίς του τὴν πρωτοβουλίαν.

Διεκοίνωσε δ' ἐν τέλει ὅτι καὶ πολλοὶ τῶν γνωστοτέρων ἀλλοδαπῶν Ἑλληνιστῶν εἶχον ἤδη δι' ἐπιστολῆς ἐκφράσει τὴν συμπάθειαν καὶ συναίνεσιν τῶν ὑπὲρ τοῦ προτεινομένου σχεδίου.

Μετὰ τὸν K. Müller ἠγέρθη καὶ ὠμίλησεν εὐγλωττότατα... μία κυρία, μία τῶν Μουσῶν τῶν Κάτω Χωρῶν, ἡ Κυρία Σουανσβία, λογία

διαφανής, περί τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐξαιρετον ἤδη ἐκδοῦσα σύγγραμμα, καὶ διὰ διαφόρων αὐτῆς πραγματειῶν τὰς στήλας τοῦ ἐν Λειψίᾳ Ἐσπέρου τιμήσασα καὶ γνωστὴ γενομένη εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀναγνώστας. Ἐκηρύχθη δὲ καὶ αὕτη, μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐξυψώσασα τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν, ὑπὲρ τοῦ διεθνούς χαρακτήρος τῆς ἐταιρείας, διότι θεωρεῖ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης μεταρρυθμιστέαν τὴν Ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν. Κατὰ τὴν γνώμην τῆς σοφῆς κυρίας ἡ μέχρι τοῦδε διδασκομένη ψευδὴς προφορὰ ἔπρεπε πανταχοῦ νὰ ἐγκαταλειφθῆ, καὶ, ἐπειδὴ ἡ Ἑλληνικὴ ζῆ εἰσέτι, νὰ διδάσκηται καὶ αὕτη ὡς πᾶσαι αἱ ζῶσαι γλώσσαι, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν συγχρόνων συγγραφέων, καὶ βαθμηδὸν προσανιούσα εἰς τὸν Πλάτων καὶ τὸν Ὀμηρον.

Καὶ εἰς μὲν ἐκ τῶν συνεληθέντων, ὁ K. Speyer, καθηγητῆς γυμνασίου ἐν Ἀμστελδάμῳ, καὶ ὑφηγητῆς τῆς σκανδιναβικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἐγνωμοδότησε νὰ περιορισθῆ ὁ σύλλογος εἰς τὸ νὰ συστήσῃ καὶ ἐπιδιώξῃ ἐν γένει τὴν ὅσον ἔνεστι μείζονα διὰ τὴν παιδείαν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, ἣτις κατ' αὐτὸν οὐκ ὀλίγον ἀνεπτυχθῆ ἐν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις μεταρρυθμίσις ὁμοῦς οὐδεμίαν, ὡς φρονεῖ, πρέπει νὰ προταθῆ πρὶν ἢ ἀποδειχθῆ ὅτι ἐστὶν ἀναγκαία, καὶ ὅτι κακῶς ἔχουσι τὰ μέχρι τοῦδε παραδεγεμένα.

Ἄλλὰ πάντων τῶν λοιπῶν αἱ γνώμαι ἦσαν μᾶλλον ὠρισμένα. Καὶ ὁ μὲν K. Abresch, καθηγητῆς γυμνασίου ἐν Ἀμστελδάμῳ, ἀπὸ τῆς συνεδριάσεως, συνηγόρησε δι' ἐπιστολῆς τοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπεροχῆς τῆς Ἑλληνικῆς ὑπὲρ τὴν Λατινικὴν, ἀπαιτῶν νὰ διδάσκηται ἐν τοῖς δημοσίοις σχολείοις ἐκείνη πολὺ ἐκτενέστερον ταύτης, προσέτι δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀνωτάταις τάξεσι τῶν γυμνασίων νὰ ἐξηγῶνται πλὴν τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Δημοσθένους, καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαίων κλασικῶν συγγραφέων, προσέτι καὶ τὰ ἄριστα τῶν προϊόντων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας.

Ἄλλος δὲ τῶν ἐπιστειλάντων, ὁ Γυμνασιάρχης K. Nassau Noordewier, τὴν πλήρη ἐπιδοκιμασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἐταιρείας ἐμφράζων, ἐπρότεινε πρὸ πάντων νὰ υποβληθῆ εἰς ἐμβριθεῖ συζήτησιν τὸ ζήτημα τὸ περὶ προφορᾶς.

Ὁ δὲ K. Flament, ὑπαρχιεφόλαξ ἐν Μαστρίχτ ἀνέπτυξεν ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς Νεοελληνικῆς ἦν ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῆς μελέτης τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ὅτι οὐδεμίαν ὑπάρχει ἄλλη γλῶσσα ἐν τῷ χρόνῳ διαστήματι τόσον ὀλίγον ἀλλοιωθεῖσα ὅσον ἡ Ἑλληνικὴ, ἀλλ' ὅτι τοῦτο ὀλίγον ἐστὶ γνωστὸν πλείστοις τῶν ἐν Εὐρώπῃ πεπαιδευμένων.

Τέλος ἐπὶ τῇ παρατηρήσει τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὸ ἐν Λειψίᾳ Πανεπιστήμιον Κου

Van Leuwen ὅτι ἀνάγκη νὰ ὀρισθῆ ἀκριβέστερον ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως τῆς ἐταιρείας, ἐνεκρίθη, κατὰ πρότασιν τοῦ K. Rogge, βιβλιοθηκαρίου τῆς Ἀμστελδοδάμης, ν' ἀνατεθῆ εἰς τοὺς KK. Müller καὶ Abresch ἡ σύνταξις πλῆρους κανονισμοῦ, καὶ ἡ Ἐταιρεία νὰ ἐγκαταστή ὀριστικῶς εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίαν, μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ τῇ 2 (14) Ἀπριλίου.

Ταῦτα εἰσὶ συμπτώματα λίαν χαρμόσυνα διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Δὲν ἠξέυρω ὅμως ἂν ἀπατώμαι, ἀλλὰ μοὶ ἐπέρχεται ἡ ἰδέα ὅτι γίνεται ἴσως ὑπ' ἀλλοθηνῶν καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὅτι ἦν ἡμέτερον ἱερὸν καὶ ἡμέτερον πρῶτιστον συμφέρον νὰ πράξωμεν. Καὶ ἐν γένει μὲν αἱ κλασικαὶ σπουδαὶ ἤρξαντο ἀπὸ τινος ἤδη ὑποχωροῦσαι ἀφ' ἐνός μὲν εἰς τὴν ἡμετέραν προοῦσαν πρακτικὴν τῆς κοινωνίας τάσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν, ὡς οὐδέποτε πρὶν, ὑπερχειλίσασαν καὶ τὸ πνεῦμα κατ' ἄλλην τάσιν καλλιεργούσαν ἐλαφρὰν φιλολογίαν. Οἱ σιδηρόδρομοι καὶ ὁ Ζόλας ἐκ χιλίων ἀναγνωστῶν οὗς ἄλλοτε θὰ ἐνθουσίαν τοῦ Ὀμήρου τὰ ἔπη ἀπασχολοῦσι σήμερον τοὺς ὀκτακοσίους, καὶ ἐκ τῶν ἐναπολειπομένων πολλοὶ προτιμῶσι νὰ μανθάνωσι τὴν λατινικὴν, καὶ ὡς συγγενεστέραν εἰς τὰς γλώσσας αὐτῶν, καὶ ὡς χρήσιμον εἰς τοὺς δικηγόρους καὶ ἰατροὺς, καὶ εἰσὶ καὶ τινες οἱ ἐρωτῶντες πρὸς τί ἡ ἐκμάθησις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἡ δαπάνη τοῦ καιροῦ ἦν αὕτη ἀπαιτεῖ.

Ἄλλ' οὐδεὶς δύναται ν' ἀγνοήσῃ ὅτι ἡ παραμέλησις τῆς Ἑλληνικῆς, ἡ ἀδιαφορία πρὸς τ' ἀριστουργήματα αὐτῆς παρήγαγεν ἡ κατέστησε γνωστὰ, ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο, ἡ καταδίκη τοῦ φιλελληνισμοῦ, ὅστις κυρίως ἦν προῖον καὶ ἀντανάκλασις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ αἰετῶν ἐνέπνεον. Δὲν ἀμφισβητῶ πρὸς τοὺς πατριωτικῶς ἴσως διίσχυριζομένους ὅτι ἔχομεν μεγάλας ἀρετάς, ἀξίας νὰ ἐλευσῶν ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμόν· ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἔθνη ἀρετῶν δὲν στεροῦνται, δὲν καταριθμοῦσιν ὁμοῦς Ὀμήρους καὶ Θουκυδίδους, Θεμιστοκλεῖς καὶ Φειδίας μεταξὺ τῶν προπατόρων των. Κατὰ τοῦτο μοιραῖως ὑπερέχομεν πάντων τῶν ἄλλων. Ἄν πᾶσα πεφωτισμένη διάνοια ἀλλαχοῦ ἀσπάζεται μετ' εὐγενούς ἐνδιαφέροντος τὴν ἀναβίωσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν ἐν Εὐρώπῃ, δι' ἡμᾶς θίγει αὕτη συγχρόνως τὸ ὑψηλότατον ἔθνικόν συμφέρον. Οἱ θαυμασταὶ τῶν προπατόρων εἶναι ἀναγκαῖως καὶ προκατειλημμένως φίλοι τῶν ἀπογόνων, ἐκτὸς ἂν οἱ ἀπόγονοι ἤθελον δευχθῆ τῶν προπατόρων αὐτῶν ἐντελῶς ἀνάξιοι.

Καὶ τὸ ἕτερον δὲ ζήτημα ὁ μετὰ τῆς σπουδῆς ἐπιδιώκεται ὑπὸ τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ὀλλανδίας, τοῦ Ἑγγεῖ ἐν Γερμανίᾳ, καὶ

προσεχῶς, ἐν τῇ παρασκευαζομένῃ διεθνεί ἑταιρίᾳ θέλει συζητηθῆ ὑπὸ τῶν πεπαιδευμένων διαφόρων ἐθνῶν, ἔχει ἐπίσης μέγα δι' ἡμᾶς τὸ ἐνδιαφέρον, πρῶτον μὲν, διότι τότε μάλιστα θέλουσι δεόντως θαυμασθῆ καὶ ἀγαπηθῆ τὰ λαμπρὰ ἔργα τῆς προγονικῆς ἡμῶν φιλολογίας, ὅταν ἀναγινώσκωνται εἰς τὴν ἐμμελῆ καὶ γλυκεῖαν ἀληθῆ αὐτῶν προφορᾶν· δεύτερον δέ, διότι ὅταν εἰσχυθῆ ἡ ἀναγκασία αὕτη βελτίωσις εἰς τὰ διδασκόμενα τῆς Εὐρώπης, ταχέως ἡ Ἑλλάς θέλει ἀνοιγῆ προσεχῶς εἰς πάντας τοὺς πανταχοῦ πεπαιδευμένους, καὶ ἐστὶ ὁ συνεχῆς σκοπὸς τῶν ἐπισκέψεων αὐτῶν, πρὸς κοινὸν ὄφελος καὶ αὐτῆς καὶ ἐκείνων.

Ἡ δὲ προτεινομένη συμπλήρωσις τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν διὰ τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης καὶ φιλολογίας, ἣτις καὶ βεβαίως θέλει ἐπέλθῃ ὡς συνέπεια τῆς παραδοχῆς τῆς γνησίας προφορᾶς, αὕτη κυρίως καταρρίπτουσα πᾶν μεταίχιμον μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, καὶ ταύτην μετὰ τῶν παντὸς ἔθνους φιλολόγων συνδέουσα, θέλει συγχρόνως δι' εὐρείας διαδόσεως ἐμψύχῃ καὶ ἐκτείνει τὴν φιλολογίαν αὐτῆς εἰς βαθμὸν ὥστε εἴ τι ὑπάρχει γενναῖον σπέρμα ἐν αὐτῇ, νὰ φέρῃ μετ' οὐ πολὺ καρποῦς ἰκανοῦς καὶ νὰ τιμήσῃ τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ ἐλευσῶν ὑπὲρ αὐτῆς πολὺ μᾶλλον τοῦ πεφωτισμένου κόσμου τὴν εὐνοίαν.

Ταῦτα πάντα νομίζω ὅτι ἡμεῖς μᾶλλον ἢ πᾶς ἄλλοθεν θέλει νὰ ἐκτιμῶμεν καὶ νὰ ἐπιδιώκωμεν, καὶ θὰ ἦσαν τῆς ἀμέσου δικαιοδοσίας τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας, ἂν ἡ Ἑλλάς εἶχεν Ἀκαδημίαν. Οὐδὲ πρῶτον οὐδ' ὕστατον λέγω περὶ αὐτῆς, διότι, προκείμενον περὶ σπουδαίου δημοσίου συμφέροντος, ἀρχὴν ἔχω νὰ πράττω, ἢ, τι δύναμαι, οὐδὲν δ' ἄλλο δύναμαι, ἢ νὰ λέγω ὅ, τι φρονῶ. Ἐδέχθημεν καὶ ἐλάβομεν τὰ χρήματα ὅσα ὁ φιλόπατρις Σίνος ἐδάψιλευσε πρὸς οἰκοδομὴν αὐτῆς, καὶ προσέτι ὅσα ὤρισε πρὸς τὴν συντήρησιν αὐτῆς καὶ τὴν λειτουργίαν, καὶ ἄλλα ὑπὲρ αὐτά, καὶ τὰ ἐδαπανησαμεν πάντα πρὸς ἀνέγερσιν μεγάρου ἐν ὀρθομαρμαρώσει, ἐν γλυφαῖς καὶ γραφαῖς, ἐκεῖ ἰσταμένου ὡς βωθῆς, ἀλλ' ἐν ταύτῃ εὐγλωττου ἠμολογίας τῆς διανοητικῆς τῆς Ἑλλάδος ἀδυναμίας. Ἄν μεταξὺ τῶν, κατ' ἐμὲ, πολὺ ἐλάσσονος λόγου περισπασμῶν εἰς οὗς κατατριβόμεθα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, κατανοῶν τις τὴν καὶ διὰ τὸ ὄφελος καὶ διὰ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Ἑλλάδος ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως Ἀκαδημίας, ὡς ἐνόησεν αὐτὴν πρὸ πολλοῦ ἡ Σερβία καὶ ἡ Ῥωμανία, ἀπορασίῃ νὰ ἰδρῶσιν αὐτήν, καὶ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασίν του, τὸ πρῶτιστον καὶ μᾶλλον κατεπεῖγον ἔργον αὐτῆς ἐστὶ ἀναμφισβητήτως αὐτὸ τοῦτο ὁ ἐπιδιώκει σήμερον ὁ Ὀλλανδικὸς σύλλογος, ἡ συνεννόησις μετὰ τῶν

ἀπανταχοῦ Ἑλληνιστῶν καὶ φίλων τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, καὶ ἐκ νέου ἐξέγερσιν τοῦ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπὸ τινος χαλαρομένου ἐνδιαφέροντος.

Αὐτῆς ἐπίσης καθήκον ἐστὶ νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς διδασκητοῖς, ἧς ἡ ἐλπίς ἀρχίζει ἤδη νὰ ὑποφάσκῃ· ὁ δὲ λόγος Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας ὑπὲρ τοῦ ἄκρω ἐνδιαφέροντος τοῦτου θέματος ἐστὶ βεβαίως ὁ πάντων πειστικώτατος, καὶ θεωρηθήσεται ὡς ὁ ὑπέρτατον κεκτημένος κύρος.

Τὸ δ' ἔργον εἰς ὃ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔχει ἡ Ἀκαδημία νὰ ἐπιδοθῆ, ἐστὶν ἐκεῖνο μάλιστα ὁ μετὰ φιλελληνικῆς ζήσεως προτίθενται ν' ἀναλάβωσιν οἱ KK. Müller καὶ Flament, ἡ σύνταξις Νεοελληνικοῦ λεξικοῦ, ἀποβαίνοντος δι' ἡμᾶς σήμερον ὑπὲρ ποτε ἀναγκαίου, διότι διατρέχομεν τὸν κίνδυνον, ὅτε ἤδη οἱ ξένοι Ἑλληνισταὶ στρέφουσι πρὸς τὴν συγχρόνον ἡμῶν γλῶσσαν τὴν προσοχὴν των, ν' ἀνακαλύψωσιν ὅτι γλῶσσαν δὲν ἔχομεν. Μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ μικρὸν πρὸ αὐτῆς, ἡ πολιτικὴ τοῦ ἔθνους κατάστασις ἐκόλυε τὴν πολυγραφίαν, καὶ οἱ ὀλίγοι γράφοντες, σχεδὸν πάντες, ἐδόξαζον ὅτι ὁ ἀξίῳ νὰ ὑπερετήσῃ τὰς Μούσας ὄφειλε νὰ ὑποβάλληται εἰς τινὰ προπαρασκευὴν, καὶ ἂν ὄχι ἄλλο, ἐσπούδαζον καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὴν γραμματικὴν. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν μὴ γραφόντων, διότι δὲν ἤξευρον νὰ γράψωσι, περὶ τῶν αὐτοσχεδίων αἰοιδῶν τῶν κλεφτικῶν ἄσμάτων, ὧν τινες ἔφερον ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι δὲν εἶχον ἀποθάνει ἡ ποίησις ἐν Ἑλλάδι, διότι εἶχον ἔμπνευσιν, καὶ ἂν εἶχον καὶ γλῶσσαν θὰ ἀπεδείκνυντο ἀληθεῖς ποιηταί.

Ἄλλὰ τῆς ἐλευθερίας ἐν τῶν προϊόντων ὑπῆρξε καὶ ἡ πολυγραφία. Πᾶς κάλαμος ἐτήθη εἰς συγγραφικόν. Καὶ καὶ μὲν παρὰ πολλοῖς ἐπετάθη ἀναπτυχθεῖσα τῆς γλώσσης ἡ ἐμβριθεῖς σπουδὴ καὶ ἡ καλλιέργεια, καὶ ἀξιόλογοι πρόοδοι ἐγένοντο ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλη ἐβάδιζον, ἕκαστος κατὰ τὸ δοκοῦν, καὶ ἂν ἡ εὐνομία εἰσῆχθη εἰς τὴν πολιτείαν, ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν ἐξέλιπε πᾶς νόμος, μὴ ὑπάρχοντος νομοθέτου οὐ τὸ κύρος ν' ἀναγνωρίζηται. Ἡ γλῶσσα οὐδέποτε ἐπαύσατο ἀμέσως μετὰ τῆς ἀρχαίας συνεχομένη, καὶ ὅτε ἐν πάσαις ταῖς ἐποχαῖς πάντες οἱ λόγιοι καὶ σπουδαῖοι, οἱ παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τὴν τάξιν τῶν συγγραφέων ἀποτελοῦντες, οὐδέποτε ἐπαύσαντο παρ' ἡμῖν τὴν καθαρότητα αὐτῆς ἐπιδιώκοντες, καὶ πολλάκις ἐπετύγχανον αὐτὴν μετὰ χάριτος καὶ εὐγλωττίας συνδέοντες. Ἄλλὰ καὶ πλείστοι ἀγνοοῦντες ἢ παραγνωρίζοντες, ἤρουντο τὰ συγγραφικὰ αὐτῶν ἐφόδια ἐκ τοῦ ὄχλου, τοῦ παν-

ταχοῦ μὲν καὶ πάντοτε, ὡς ἐπόμενον, τὴν γλῶσσαν ἀμελοῦντος καὶ παραφθειρόντος, πολλῶν δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ σκότους δι' οὗ ὁ ἡμέτερος διήλθεν ἐπὶ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας.

Ἰππάρχον δὲ καὶ τινες οἱ ὑπὸ τὰ βράκη τοῦ ὄχλου τὴν ἰδίαν πτωχείαν κρύπτοντες, καὶ οὕτω γράφοντες οὐχὶ ἐκ περινοίας, ἀλλὰ διότι ἄλλως δὲν ἤξευρον οὐδ' ἠδύναντο. Οὗτοι ἐνεσφώνουν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν λέξεις ξένας καὶ διέστρεφον αὐτὴν δι' ἰδιωτισμῶν ἢ Γαλλικῶν ἢ Ἰταλικῶν, ὥστε ὁ ξένος ὁ τοιαύτην γλωσσικὴν ἐβολοκρασίαν ἀνὰ χεῖρας λαμβάνων, πᾶν ἄλλο θ' ἀποφανθῆ ἢ ὅ, τι οἱ φιλέλληνες τοῦ Ἀμστελοδάμου, καὶ μετὰ θλίψεως θὰ ἐκλάβῃ ὅτι καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνας συνέβη ὅ, τι καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους λαοὺς, ἐπὶ τῶν μακρῶν δηλαδὴ συμφορῶν των ὅτι ἀπώλεσαν τὸ εὐγενέστερον αὐτῶν ἔθνικόν γνῶρισμα, τὴν ἀπαράμιλλον γλῶσσαν τῶν προγόνων των, καὶ ἐπομένως καὶ τὴν κυριωτέραν ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἀπώλεσαν σὺν αὐτῇ καὶ τὸν ἔθνισμὸν των.

Τοῦτον τὸν κίνδυνον μόνη δύναται νὰ ἀποσοθῆ ἢ Ἀκαδημία, καθορίζουσα τὴν ὁδὸν ἐν ἣ ἡ γλῶσσα τῶν εὐ ἡγμένων καὶ τῶν αὐτῆς ἐπιμελουμένων δύναται νὰ ὀρθοθετῆ συνεπῶς πρὸς τοὺς σταθεροὺς αὐτῆς κανόνας ἀφ' ὧν ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ἀφροντησία μόνον τὴν ἐξετροχίαζον, καὶ ἀκριβῶς διαγράφουσα τοὺς κανόνας τῆς ὀρθοσπειρίας. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Ἀκαδημία πρέπει οὐδαμῶς νὰ μεριμνᾷ καὶ περὶ τῆς δημοτικῆς γλώσσης, ν' ἀγνοῇ αὐτὴν ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχεν. Ἐξ ἐναντίας αὐτῆς ἔργον ἔσται νὰ πράττῃ ὅ, τι σήμερον δὲν γίνεται, ἢ σπανίως ἴσως ἰδιωτικῶς ἄνευ συνεχείας, καὶ ἄνευ ἐνότητος, νὰ σπουδάζῃ δηλαδὴ τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ μετὰ προσοχῆς, πανταχοῦ ἔνθα ἡ ἑλληνικὴ ὅπως δὴ ποτε ἡμιλείται, διότι ὑπὸ πολλὰ βάρβαρα, παρεφθαρμένα, ἐκ ξένων γλωσσῶν παρεμβλημένα, λανθάνουσιν ἐν οὐ μικρῷ ἀριθμῷ ἐντεθαμμένα ὡς ἐξ ἀρχαίων ἀριστοτεχνημάτων λείψανα ὑπὸ νέας ἐρείπια, λέξεις καὶ ἐκφράσεις τῶν ἀρχαιοτάτων ἐποχῶν, αἵτινες θὰ ἦσαν πολῦτιμος πλουτισμὸς τῆς γλώσσης προστιθέμενος εἰς αὐτὴν. Τοιούτων ἀξιόλογα παραδείγματα ἠκούσαμεν ἐσχάτως ἐκτιθέμενα ἐκ τῆς καθομιλουμένης ἐν ταῖς βορειοανατολικαῖς ἐπαρχίαις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τοιαῦτα τῆς ἀρχαίας ἀγνοούμενα συντρίμματα ἀπαντῶνται πανταχοῦ εἰς τὰς κατωτάτας τοῦ λαοῦ στιβάδας, καὶ ἐκτὸς τῶν κυρίως Ἑλληνικῶν χωρῶν ἔτι, καὶ εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Κορσικὴν, καὶ τῆς Ἀκαδημίας ἐν τῶν πρωτίστων προβλημάτων ἔσται νὰ περισυνάξῃ καὶ σώσῃ πάντας τοὺς τοὺς παρερριμμένους θησαυροὺς καὶ πλουτίσιον δι' αὐτῶν τὸ ἔθνικόν λεξικόν, ὃ ὑπ' αὐτῆς

πρέπει νὰ καταρτισθῆ πρὶν ἢ γίνῃ ἀντικείμενον σπουδῆς ξένων Ἑλληνιστῶν.

Καὶ περὶ τῆς συγχρόνου ἡμῶν φιλολογίας ὅταν ἀκούωμεν τόσον εὐμενῶς ἐκφραζομένους τῆς Ἑλλάδος τοὺς φίλους, πρέπει ἐπίσης νὰ εὐχόμεθα νὰ ὑφίσταται τι παρ' ἡμῶν ἀνώτατον κατὰστημα ποδηγετοῦν τὰς μόλις ἀναβιούσας παρ' ἡμῶν Μούσας, διδάσκον αὐτὰς διὰ κρίσεων σπουδαίων καὶ ἀμερολήπτων, καὶ πλύνον, ὡς ἔλεγέ ποτε ὁ Βολταῖρος, εἰ τι ἀκάθαρτον ὑπάρχει μετὰ τῶν χιτῶνων ἡμῶν πρὶν τοὺς ἐκθέτωμεν εἰς τὴν ὄψιν καὶ ἐκτίμησιν τῆς Εὐρώπης.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἡμῶν αὐτῶν· εἰς δὲ τοὺς ἄλλοδαπούς τοὺς ἀναλαβόντας τὸν καταρτισμὸν τῆς περὶ τῆς πρόκειται ἐταιρείας ὀφείλομεν τὴν ἡμετέραν εὐγνωμοσύνην, καὶ εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου αὐτῶν ἀδιότι μερμῶσι περὶ ἀνωτάτου ἡμῶν συμφέροντος πολὺ περισσότερον παρ' ἡμεῖς.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ἡ ΚΛΑΠΕΙΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Διήγημα.

Κατὰ τὸ ἔτος 18... διέτριβον ἐν Παρισίαις. Μετὰ κατηφῆ καὶ θουελλῶδη φθινοπωρινὴν ἐσπέραν, ἐκαθήμεν μετὰ τοῦ φίλου μου Δυπὲν εἰς τὴν μικρὰν αὐτοῦ βιβλιοθήκην ἢ σπουδαστήριον σὺννοῦς καὶ ἐκάπιζα διὰ τῆς ἐκ σηπίου πίπας μου, ὅτε ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἠνοιχθῆ καὶ εἰσῆλθεν ὁ παλαιὸς ἡμῶν γνῶριμος ὁ... διευθυντῆς τῆς ἀστυνομίας τῶν Παρισίων.

Ἐδεξιώθημεν αὐτὸν ἐγκαρδίως, διότι ὁ ἀνὴρ εἶχε τὰς ἀρετὰς του, ὅπως τὰ ἐλαττώματά του, καὶ ἀπὸ τινων ἑτῶν δὲν εἶχομεν συναντηθῆ μετ' αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεθα ἐν τῷ σκότει, ὁ Δυπὲν ἠγέρθη διὰ νὰ ἀνάψῃ φῶς, ἀλλ' ἀκούων τὸν Γ... λέγοντα ὅτι ἦλθε νὰ μᾶς συμβουλευθῆ ἢ μᾶλλον νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τοῦ φίλου μου περὶ ὑποθέσεώς τινος, ἢ ὅποια εἶχεν ἐμβάλει αὐτὸν εἰς δεινὴν ἀμνηχανίαν, ἐκάθησε χωρὶς νὰ πράξῃ τοῦτο.

— Εἴμεθα εἰς τὰς διαταγὰς σας, εἶπον ἐγώ.

— Λοιπὸν ἀκούσατε. Ἐπληροφόρηθην αὐτοπροσώπως καὶ παρὰ προσώπων ὑψηλῆς περιωπῆς, ὅτι ἐγγράφον μεγίστης σημασίας ὑπεξήρηθη ἐκ τῶν βασιλικῶν δωματίων. Τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποion ἐκλεψεν αὐτό, εἶνε γνωστόν. Τοῦτο εἶνε ἀναμφισβήτητον, διότι εἶδον τὸν κλέπτην καθ' ἣν στιγμὴν ἐλάμβανε τὸ ἐγγράφον. Εἶνε γνωστόν ἐπίσης ὅτι φυλάττει ἀκόμη τὸ κλοπιμαῖον.

— Πῶς εἶνε γνωστόν τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Δυπὲν.

— Προκύπτει σαφῶς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐγγράφου, ἐὰν δὲ ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα, θὰ ἐπῆρχοντο ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια εἶνε ἡ φυσικὴ συνέπεια τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ἐγγράφου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ κλέπτου, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐξάγεται ἐκ τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ ἐγγράφου πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἀφῆρθη. Τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου τοῦτου ἀνεκοινώθη πρὸς τρίτον πρόσωπον, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἀποσιωπῶ, ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν τιμὴν προσώπου ὑψηλοτάτης περιωπῆς, ὡς εἶπον, καὶ καθιστᾷ ὑποχρεῖον εἰς τὸν κάτοχον τῆς ἐπιστολῆς τὸ ἐξοχὸν ὑποκείμενον περὶ οὗ πρόκειται καὶ τοῦ ὁποῖου οὕτως εἶνε ἐκτεθειμένη ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀσφάλεια.

— Λάθετε τὴν καλωσύνην νὰ ἐξηγηθῆτε σαφέστερον, εἶπον ἐγώ.

— Ὁ κλέπτης, ἐξηκολούθησεν ὁ Γ... εἶνε ὁ Δ... ὅστις εἶνε ἱκανὸς νὰ ἀποτολήσῃ τὰ πάντα. Ὁ τρόπος καθ' ὃν ὑπέξῆρεσε τὸ ἐγγράφον ἦτο τόσον ἐπιδέξιός ὅσον καὶ θρασύς. Τὸ ἐν λόγῳ ἐγγράφον— ἢ διὰ νὰ εἶμαι ἀκριβέστερος τὴν ἐν λόγῳ ἐπιστολήν— ἔλαβε τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποion ἀπώλεσεν αὐτὴν, εἰς τὸ βασιλικὸν ἐντευκτήριον, χωρὶς νὰ εἶνε κανεὶς ἄλλος παρῶν. Ἄλλ' ἐνῶ τὴν ἀνεγίνωσκεν, εἰσῆλθε καὶ ἄλλο βασιλικὸν πρόσωπον ἀπὸ τοῦ ὁποῖου κυρίως ἤθελε νὰ τὴν ἀποκρύψῃ. Ἀφοῦ προσεπάθησε ματαίως νὰ τὴν ρίψῃ εἰς κἀνὲν συρτάριον, ἠναγκάσθη νὰ τὴν ἀποθέσῃ ἀνοικτὴν ἐπὶ τινος τραπέζης. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπιστολὴ εὐρίσκετο ἀνεστραμμένη, ἡ ἐπιγραφή εὐρίσκετο ἔνωθεν, καὶ τὸ περιεχόμενον δὲν ἐφαινότο, δὲν εἴλασε τὴν προσοχὴν τοῦ εἰσελθόντος. Ἐν τῷ μεταξύ ἦλθεν ὁ ὑπουργὸς Δ... Μὲ ὀφθαλμὸν λυγρὸς βλέπει ἀμέσως τὴν ἐπιστολήν, διακρίνει τὸν γραφικὸν χαρακτῆρά της, ἐννοεῖ τὴν στενοχωρίαν τοῦ προσώπου πρὸς ὃ ἀπνηυφθῆναι τὸ γράμμα καὶ μαντεύει τὸ μυστικόν. Ἀφοῦ δὲ ὠμίλησε περὶ ὑποθέσεων τινων, αἱ ὅποια, ὡς συνήθως, ἐπερατώθησαν ταχέως, ἐξάγει ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ ἐπιστολῆν σχεδὸν ὁμοίμορον πρὸς τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος, τὴν ἀνοίγει, προσποιεῖται ὅτι τὴν ἀναγινώσκει, καὶ τὴν ἀποθέτει ἀκριβῶς πλησίον τῆς ἄλλης. Ἀρχίζει κατόπιν ἐκ νέου καὶ ὡμιλεῖ ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὄρας περὶ δημοσίων ὑποθέσεων, καὶ ἐπὶ τέλος φεύγει ἀφοῦ ἔλαβε μετ' ἑαυτοῦ τὸ ξένον γράμμα. Τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ὅποion ἀνῆκεν ἡ ἐπιστολὴ εἶδεν ὅλα ταῦτα, ἀλλὰ φυσικῶς δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τίποτε, ἐπειδὴ παρίστατο καὶ τὸ τρίτον πρόσωπον. Ὅταν ἀνεχώρησεν, ὁ ὑπουργὸς ἀφῆκεν εἰς τὴν τραπέζαν τὴν ἰδικὴν τοῦ ἐπιστολῆν, ἣτις εἶνε ἐντελῶς ἀσήμαντος.

— Λοιπὸν, παρετήρησεν ὁ Δυπὲν, ὁ κλέπτης εἰξεύρει ὅτι τὸ ὑψηλὸν πρόσωπον γνωρίζει τὸν κλέψαντα τὴν ἐπιστολήν;

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ διευθυντῆς, καὶ ἀπὸ τινων μηνῶν ἀφειδῶς χρησιμοποιεῖ τὴν ἐξουσίαν τὴν ὅποιαν ἀπέκτησε διὰ τοῦ στρατηγῆματος τοῦτου καὶ μάλιστα μέχρις ἐπικινδύνου σημείου. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ ὑψηλὸν πρόσωπον αἰσθάνεται ἔτι μᾶλλον τὴν ἀνάγκην ν' ἀνακτῆσῃ τὴν ἐπιστολήν του. Ἀλλὰ τοῦτο, ἐννοεῖτε, δὲν εἴμπορεῖ νὰ γείνη κατὰ τὸν φανερόν. Ἐπὶ τέλους δὲ, ἀφοῦ ἀπληρίσθη, ἀνέβηκεν εἰς ἐμὲ τὴν φροντίδα. Πρῶτόν μου ἔργον ἦτο νὰ ἐρευνήσω λεπτομερῶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὑπουργοῦ. Αἱ ἐξεῖς αὐτοῦ μοῦ παρεῖχον πᾶσαν εὐκολίαν πρὸς τοῦτο. Συνήθως ἀπουσιάζει εἰς αὐτῆς ὄλην τὴν νύκτα. Ὑπηρετὰς δὲν ἔχει πολλοὺς, εἶνε δὲ ὅλοι Νεαπολιτάνοι καὶ μεθούσιν εὐκολώτατα. Καθὼς εἰξεύρετε, μετὰ ἀντικλειδία τὰ ὅποια ἔχω εἴμπορῶ νὰ ἀνοίξω ὅποιοῦνδήποτε δωματίον ἢ γραφεῖον ἐν Παρισίαις. Ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους μῆνας, τὸ περισσότερον μέρος τῆς νυκτὸς ἠρεύων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δ... Πρόκειται περὶ τῆς τιμῆς μου αὐτῆς, διὰ νὰ ὁμολογήσω δὲ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀμοιβή, τὴν ὅποιαν μοῦ ὑπεσχέθησαν, ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας εἶνε ὑπέρογκος. Δὲν παρητήθη τῆς ἐρεύνης εἰμὴ ἀφοῦ ἐπέισθη πληρέστατα ὅτι ὁ κλέπτης εἶνε πανουργότερος ἀπὸ ἐμὲ, ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀνεδίφησα πᾶσαν γωνίαν τῆς οἰκίας, εἰς τὴν ὅποιαν ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε κρυμμένον τὸ γράμμα.

— Ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐμπορεῖ νὰ φέρῃ ἐπάνω του τὴν ἐπιστολήν κεῖται ἐκτὸς συζητήσεως;

— Διόλου, ἀπήντησεν ὁ διευθυντῆς. Ἀλλὰ κατ' εἰσῆγησίν μου συνελήφθη δις καθ' ὁδὸν ὑπὸ πλαστῶν κλεπτῶν καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτοῦ αὐστηροτάτη σωματικὴ ἔρευνα.

— Διηγῆθητέ μας, παρακαλῶ, εἶπον ἐγώ, ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς ἐρεύνης σας.

— Ἐρευνήσαμεν παντοῦ. Ἐγὼ ἔχω πολλὴν πείραν εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ τοιοῦτου εἶδους. Ἀνεδίφησαμεν ὀλοκλήρον τὴν οἰκίαν δωματίων πρὸς δωματίον, δι' ἕκαστον δωματίον διεθέσαμεν τὰς νύκτας μιᾶς ὀλοκλήρου ἐβδομάδος. Κατ' ἀρχὰς ἐζητάσαμεν ὅλα τὰ ἐπιπλα ἐκάστου δωματίου. Ἐνοίξαμεν ὅλα τὰ συρτάρια, πιστεύω δ' ὅτι οἰκοθεν ἐννοεῖτε ὅτι μυστικὸν συρτάριον δὲν ὑπάρχει διὰ καλὸν ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον. Μετὰ τὰ δωματῖα ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ ἀνακλίντρου. Τὰ ἐπιστρώματα ἐξετάσθησαν μετὰ τὰς μακρὰς καὶ λεπτὰς ἐκείνας βελόνας, τὰς ὁποίας μετ' εἶδκα νὰ μεταχειρίζωμαι ἐνίοτε. Ἀφῆραμεν πρὸς τοῦτοις καὶ τὸ ἐπάνω μέρος ἐκάστης τραπέζης.

— Διατί;

— Διότι πιθανὸν ἢ ἐπιστολὴ νὰ ἦτο κρυμμένη ὑποκάτω. Ἐνίοτε γίνεται χρῆσις καὶ τοῦ

μέσου τούτου. Κοιλιάνεται ὁ πούς τῆς τραπέζης, τὸ ἀντικείμενον τίθεται εἰς τὴν κοιλότητα ταύτην καὶ τὸ ἀφαίρεθὲν μέρος τοποθετεῖται ἐκ νέου. Τὸ μέσον τοῦτο μεταχειρίζονται καὶ διὰ τὰς κλίνας.

— Ἀλλὰ δὲν διελύσατε βεβαίως ὅλα τὰ ἐπιπλα. Μία ἐπιστολὴ εἴμπορεῖ ἀξιόλογα νὰ κρυφθῇ εἰς μικρότατον ἐλατήριο τὸ ὅποιον νὰ μὴ εἶνε μεγαλύτερον καὶ χονδρότερον ἀπὸ βελόνην τοῦ πλεξίματος καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ τοποθετηθῇ ἐντὸς τοῦ ποδὸς ἐνὸς καθίσματος.

— Ὅχι βεβαίως, ἀλλὰ ἐκάμαμεν κἄτι καλλίτερον. Ἐξήτάσαμεν τοὺς ποδας ὄλων τῶν καθισμάτων καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς συναρμογὰς ὄλων τῶν ἐπίπλων μὲ ἰσχυρότατον μικροσκόπιον. Ἐὰν ὑπῆρχε τὸ ἐλάχιστον ἔχνος ὁποιασδήποτε προσφάτου μεταβολῆς, θὰ τὸ ἀνεκαλύπτομεν βεβαίως. Ἡ παραμικροτέρα ἀλλοίωσις τοῦ κολλήματος, τὸ ἐλαφρότερον χάσμα εἰς τὰς συναρμογὰς ἤρκει νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς ἀνεύρεσιν τῆς ἐπιστολῆς. Ἀφοῦ ἐπεθεωρήσαμεν ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα, ἐξήτάσαμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν οἰκίαν. Διηρέσαμεν τὸ ὄλον τῆς ἐπιφανείας τῆς εἰς μέρη, τὰ ὅποια κατεγράψαμεν μὲ ἀριθμούς, διὰ νὰ μὴ παραλείψωμεν κανέν. Μὲ τὸ μικροσκόπιον ἤρευνήσαμεν ἕκαστον τετραγωνικὸν δάκτυλον, περιελάβομεν δ' εἰς τὴν ἔρευναν καὶ τὰς δύο γειτονικὰς οἰκίας.

— Καὶ τὰς δύο γειτονικὰς οἰκίας; ἀνέκραξα. Ὁ κόπος θὰ ἦτο φοβερός βεβαίως.

— Ναί, ἀλλὰ ἡ ἀμοιβὴ εἶνε ὑπέρογκος.

— Ἐξήτάσατε βεβαίως τὰ ἐγγράφα τοῦ Δ... καὶ τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης του;

— Βεβαίως.

— Τὸ πάτωμα, τοὺς τάπητας;

— Ἀναμφιδόλως. Ἀφηρέσαμεν τοὺς τάπητας καὶ ἐξήτάσαμεν τὸ πάτωμα μὲ τὸ μικροσκόπιον.

— Καὶ τὰ ἐπιστρώματα τῶν τοίχων;

— Καὶ αὐτὰ ἐπίσης ἀφηρέθησαν· λοιπόν, Δυπέν, τί μὲ συμβουλευεῖς νὰ πράξω.

— Δὲν ἔχω νὰ σᾶς συμβουλευσω τίποτε. Βεβαίως εἰξεύρετε καλῶς τὰ ἰδιαίτερα γνωρίσματα τῆς ἐπιστολῆς;

— Ὡ! βεβαίως. — Καὶ ὁ διευθυντὴς ἐξαγωγῶν σημειωματάριον ἤρχισεν ἀναγινώσκων μεγαλοφώνως λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἀπολεσθέντος ἐγγράφου, τῆς ἐσωτερικῆς, ἰδίως δὲ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ ὄψεως. Περαιτῶσας τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως ταύτης ὁ ἀξιόλογος ἀνὴρ ἀπεχαιρέτισεν ἡμᾶς, ἄθυμος καὶ σκυθρωπός. Μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς μηνὸς μᾶς ἐπισκέφθη καὶ ἐκ δευτέρου, ἦτο δ' ἐπίσης σύννομος ὅπως καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν του.

— Λοιπὸν τί γίνεται ὁ Γ... καὶ ἡ κλαπείσα ἐπιστολὴ;

— Εἰς τὸν διάβολον νὰ πάη! Ἡρξισα ἐκ νέου τὰς ἐρευνας μου, ἀλλ' εἰς μάτην.

— Ποία εἶνε ἡ ἀμοιβὴ τὴν ὁποίαν προσφέρουν; ἠρώτησεν ὁ Δυπέν. Μᾶς εἶπατε ὅτι...

— Εἶνε λαμπρά... σημαντικωτάτη ἀμοιβή. — δὲν σᾶς λέγω ἀκριβῶς τὸ ποσόν, ἀλλὰ σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι ἀναλαμβάνω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δώσω ἐξ ἰδίων πενήτην χιλιάδα φράγκων εἰς ἐκεῖνον ὅστις θὰ μοῦ τὴν εὑρῇ.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀπήντησεν ὁ Δυπέν, ἐξάγων ἐκ τινος σύρτου τεύχος συναλλαγματικῶν εἴμπορεῖτε νὰ μοῦ ὑπογράψητε ἐν συναλλαγμῶν διὰ τὸ ποσόν τοῦτο. Ἀφοῦ τὸ ὑπογράψητε, θὰ σᾶς ἐγχειρίσω τὴν ἐπιστολὴν.

Ἡμῖν ἐκθαμβος. Ὁ δὲ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας ἐφαίνετο ὡς κεραυνόπληκτος. Ἐπί τινος στιγμῆς ἀκίνητος καὶ σιωπηλὸς παρατήρει τὸν φίλον μου μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα καὶ δυσπίστως. Ἐπὶ τέλους κἄπως συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, ἔλαβε τὸν κάλαμον, συνεπλήρωσε καὶ ὑπέγραψε τὴν συναλλαγματικὴν, ἐνεχείρισε δὲ αὐτὴν εἰς τὸν Δυπέν. Οὗτος τὴν ἐζήτησε προσεκτικὰ καὶ τὴν ἔθεσεν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του. Κατόπιν ἤνοιξεν ἄλλο χαρτοφυλάκιον, ἐζήγαγε μίαν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν διευθυντὴν. Ὁ φίλος μας τὴν ἤρπασε περιχαρῆς, ἔρριψεν ἐν βλέμμα εἰς τὸ περιεχόμενον, κατόπιν δὲ ὤρμησε πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐξῆλθε τοῦωματίου καὶ τῆς οἰκίας χωρὶς νὰ ἀρθρώσῃ συλλαβὴν.

Ἀφοῦ ἀνεχώρησεν, ὁ φίλος μου μοῦ ἔδωκεν ἐξηγήσεις τινάς.

— Ὑπάρχει, εἶπε, παιγνίδιον νομαντείας, τὸ ὅποιον παίζεται συνήθως μὲ ἕνα γεωγραφικὸν χάρτην. Εἰς ἐκ τῶν παικτῶν παρακαλεῖ κάποιον νὰ βάλῃ κατὰ νοῦν οἰανδήποτε λέξιν — ὄνομα πόλεως ἢ ποταμοῦ, ἔθνους ἢ κράτους — τέλος μίαν οἰανδήποτε λέξιν εὐρισκομένην ἐπὶ τοῦ χάρτου. Οἱ ἄπειροι τοῦ παιγνιδίου, θέλοντες νὰ περιπλέξωσι τοὺς ἀντιπάλους των, λαμβάνουν λέξεις γεγραμμένας μὲ χαρακτηρὰς ἀδιακρίτους, ἀλλ' οἱ ἐμπειρότεροι ἐκλέγουν τὰς μεγαλογεγραμμένας λέξεις, ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τοῦ χάρτου εἰς τὸ ἄλλο. Αἱ λέξεις αὐταί, ὅπως αἱ παρὰ πολὺ μεγάλα ἐπιγραφαί, καὶ εἰδοποιήσεις διαφεύγουν τὸ βλέμμα, ἴσα ἴσα διότι εἶνε παραπολύ καταφανεῖς. Ἀλλ' ἡ νοημοσύνη τοῦ διευθυντοῦ φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ ἀνωτέρα ἢ κατωτέρα τῶν τοιοῦτων παρατηρήσεων. Ποτὲ δὲν ἐφαντάσθη ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἦτο δυνατόν ἢ πιθανὸν νὰ ἐκθέσῃ τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὰ βλέμματα ὄλου τοῦ κόσμου διὰ νὰ ἀποστρέψῃ ἀπ' αὐτῆς τὴν προσοχὴν.

Ἄλλ' ὅσον ἐσκεπτόμην πόσον ἔχει τὸν χαρακτηρὰ θρασύν, ἐπιτήδειον καὶ ἐφευρετικὸν ὁ Δ... — Τὸ γεγονός ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔχη πάντοτε πρόχειρον τὴν ἐπιστολὴν διὰ νὰ κάμνῃ χρῆσιν αὐτῆς εἰς ὁποιαδήποτε εὐκαιρίαν — καὶ τὸ ἄλλο γεγονός ὅτι ἡ ἀπόκρυψις τοῦ ἐγγράφου, συμφώνως μὲ τὰς πειστικὰς διηγήσεις τοῦ διευθυντοῦ, διέφευγε τὰ ὄρια κανονικῆς καὶ συνήθους ἐρένης — τόσον μάλλον μὲ ἐπειθον ὅτι ὁ ὑπουργὸς διὰ νὰ κρύψῃ τὴν ἐπιστολὴν, μετεχειρίσθη τὸ ἀπλούστερον καὶ εὐφύστερον μέσον τοῦ κόσμου, δὲν ἐκρυψεν αὐτὴν διόλου.

Κατεχόμενος ὑπὸ τὰς ιδέας ταύτης ἐφόρεσα ζευγὸς πρασίνων διόπτρων καὶ πρῶταν τινὰ ἐνεφανίσθη εἰς τὸ μέγαρον τοῦ ὑπουργοῦ. Εὔρον τὸν Δ... εἰς τὴν οἰκίαν του νὰ χασμάται καὶ νὰ παραπονῆται ὅτι ἀνίξ. Ὁ Δ... εἶνε ἴσως ὁ ἐνεργητικώτερος τῶν σημερινῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ὅταν εἰξεύρῃ ὅτι δὲν τὸν βλέπει κανείς.

Διὰ νὰ μὴ ὑστερήσω καὶ ἐγὼ αὐτοῦ κατὰ τὴν πανουργίαν, προσεποιήθη ὅτι ἐπασχον τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἤμην ἠναγκασμένος νὰ φέρω διόπτρα. Ἀλλ' ὅπισθεν τῶν διόπτρων μου ἐζήταζον προσεκτικῶς καὶ ἐπισταμένως τὸ δωματίον, ἐνῶ ἐφαινόμην ὄλως προσηλωμένος εἰς τὴν διμυλίαν τοῦ ὑπουργοῦ.

Τὴν προσοχὴν μου κυρίως ἐπέστησα εἰς μέγα γραφεῖον πρὸ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο καὶ ἐφ' οὗ φύρδην μίγδην κατέκειντο διάφοροι ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα ἐγγράφα, μὲ ἐν ἡ δύο μουσικὰ ὄργανα καὶ μερικὰ βιβλία.

Μετὰ ἔρευναν μακράν, δὲν εἶδα τίποτε, τὸ ὅποιον ἠδύνατο νὰ μοῦ διεγείρῃ ὑπονοίας.

Ἐπὶ τέλους παρετήρησα ἐλεινὸν χαρτοφυλάκιον, χρυσοποικιλτον, τὸ ὅποιον ἦτο ἀνηρητημένον διὰ ρυπαρᾶς κυανῆς ταινίας ἀπὸ ὀρειχαλκίων κομβίων ἀνωθεν τῆς ἐστίας. Τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦτο, τὸ ὅποιον εἶχε τρία ἢ τέσσαρα χωρίσματα, περιεῖχε πέντε ἢ ἕξι ἐπισκεπτήρια, καὶ μίαν ἐπιστολὴν. Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο συνεπιγμένη καὶ ρυπαρά. Ἦτο σχεδὸν εἰς δύο σχισμένη κατὰ τὸ μέσον, ὡσάν τις ἠθέλησε νὰ τὴν ξεσχίσῃ κατ' ἀρχὰς ὡς ἄχρηστον, ἀλλὰ κατόπιν μετεμελήθη. Ἐφερε μεγάλην μαύρην σφραγίδα μὲ τὸ σύμπλεγμα τοῦ Δ... ἡ ὁποία ἦτο καταφανεστάτη καὶ ἀπυθύνετο πρὸς τὸν ὑπουργὸν αὐτοπροσώπως. Ἡ ἐπιγραφὴ ἦτο γεγραμμένη μὲ λεπτοτάτους γυναικίους χαρακτηρὰς. Κατὰ τὸ φαινόμενον εἶχε ριφθῆ ἀπροσέκτως καὶ περιφρονητικῶς εἰς τὸ ἄθλιον ἐκεῖνο χαρτοφυλάκιον.

Μόλις ἔρριψα ἐν βλέμμα εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἀμέσως συνεπέρανα ὅτι ἦτο ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἀνεζήτησαν. Βεβαίως κατὰ τὴν ὄψιν διέφερον ἐντελῶς ἐκείνης, ὅπως μᾶς τὴν περιέγραψεν ὁ διευθυντὴς. Εἰς αὐτὴν ἡ σφραγίς ἦτο με-

γάλη καὶ μαύρη, ἔφερε δὲ τὸ σύμπλεγμα τοῦ ὀνόματος τοῦ Δ... εἰς ἐκείνην δὲ ἦτο μικρὰ καὶ ἐρυθρὰ καὶ ἔφερε τὰ δουκικὰ σήματα τῆς οἰκογενείας Σ... Ἡ ἐπιγραφὴ τῆς πρώτης ἦτο λεπτὴ καὶ γυναικεῖα, ἐνῶ τῆς δευτέρας ἡ διεύθυνσις ἦτο γεγραμμένη μὲ εὐσταθῆ, τολμηρὰν καὶ χαρακτηριστικὴν γραφὴν. Αἱ δύο ἐπιστολαὶ μόνον κατὰ τὰς διαστάσεις ὁμοιάζον. Ἀλλ' ἴσα ἴσα ἡ ὑπερβολικὴ διαφορά μεταξὺ αὐτῶν, ἡ ρυπαρότης, ἡ ἀθλία κατάστασις τοῦ χάρτου, αἱ ὁποῖαι ἀντεστρατεύοντο πρὸς τὴν μεθοδικότητα καὶ τὰς ἐξεις τοῦ Δ... καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπρόδιδον πρόθεσιν ἐξαπατήσεως τῶν περιέργων, — ὅλα αὐτὰ, πρόσθετος δὲ καὶ τὴν καταφανῆ θέσιν τοῦ ἐγγράφου, ὑπὸ τὰ ὄμματα ὄλου τοῦ κόσμου, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἐντελῶς συνεπιβάζετο μὲ τὰς ἐνδομύχους σκέψεις μου — ὅλα αὐτὰ, λέγω, ἤρκουν διὰ νὰ ἐπιτείνωσι τὰς ὑποψίας ἀνθρώπου προκατειλημμένου.

Παρέτεινα τὴν ἐπίσκεψίν μου ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο καὶ ἐνῶ συνεζήτητον μὲ τὸν Ὑπουργὸν περὶ ζητήματος, δι' ὃ εἰξεύρω ὅτι ἐνδιαφέρεται πάντοτε, παρετήρουν συνάμα ἀδιαλείπτως τὴν ἐπιστολὴν. Ἐνῶ ἔκαμα τὴν ἐξέτασιν αὐτῆν, ἐσκεπτόμην καὶ περὶ τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεως τῆς ἐπιστολῆς καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἦτο τοποθετημένη εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον, ἐπὶ τέλους δὲ ἀνεκάλυφα κἄτι τι, τὸ ὅποιον διέλυσε καὶ αὐτὰς τὰς ἐλαφρὰς ἀμφιβολίας μου. Ἐνῶ ἐζήτηζα προσεκτικῶς τὰ ἄκρα τοῦ χάρτου, παρετήρησα ὅτι ἦσαν πολὺ περισσότερο τοῦ συνήθους διπλωμένα. Ἐφαίνοντο ὡς τὰ ἄκρα χονδροῦ διπλωμένου χαρτίου, ὅπερ ἀνεστράφη καὶ ἐδιπλώθη ἀντιθέτως, ἀλλὰ εἰς τὸ ἀρχικὸν σχῆμα, διὰ τοῦ κοπτηρίου. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῆς μοῦ ἤρκει. Πρόδηλον ἦτο ὅτι ἡ ἐπιστολὴ εἶχεν ἀναστραφῆ ὡς χειρόκτιον, διπλωθῆ καὶ σφραγισθῆ ἐκ νέου. Ἀπεχαιρέτησα τὸν ὑπουργὸν ἀποτόμως καὶ ἐλησμόνησα ἐπίτηδες ἐπὶ τῆς τραπέζης του τὴν χρυσὴν ταμβακοθήκην.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν μετέβην πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῆς καὶ ἤρχισαμεν μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ ἐκ νέου τὴν συζήτησιν τῆς προτεραιίας. Ἀλλ' ἐνῶ συνεζητοῦμεν, κρότος ἰσχυρὸς ὡς πυροβολισμός, ἠκούσθη κάτωθεν τῆς οἰκίας, τὸν κρότον δὲ διεδέχθησαν αἱ φωναὶ τοῦ ἐκφοβθέντος πλήθους. Ὁ Δ... ὤρμησε πρὸς τὸ παράθυρον τὸ ἦνοιξε καὶ παρετήρησε κάτω εἰς τὴν ὁδόν. Ἐγὼ διευθύνθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ χαρτοφυλάκιον, ἔλαβα τὴν ἐπιστολὴν, τὴν ἔβαλα εἰς τὸ θυλάκιόν μου καὶ τὴν ἀντικατέστησα μὲ ἄλλην ἐντελῶς πανομοιότυπον κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν, τὴν ὁποίαν εἶχα ἐπιμελῶς προετοιμάσει ἐκ τῆς οἰκίας μου.

Ὁ θύρβος τῆς ὁδοῦ προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀνόητον ἰδιοτροπίαν ἀνθρώπου τινός, ὅστις ἔφερεν

είς χείρας ἕπλον. Ἐπυροβόλησεν ἐναντίον οὐμίλου γυναικῶν καὶ παιδίων. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ὄπλον δὲν ἔφερε σφαίραν, ἐξέλαβον αὐτὸν ὡς παράφρονα ἢ μεθυσιμένον καὶ τὸν ἀφήκαν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀνενόχλητος τὸν δρόμον του.

Ἄφου ἀνεχώρησεν, ὁ Δ... ἀπεσύρθη ἀπὸ τὸ παράθυρον, ὅπου τὸν ἠκολούθησα καὶ ἐγὼ ἀμέσως μόλις ἔλαβα τὴν πολυτίμον ἐπιστολήν. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς τὸν ἀπεχαιρέτισα. Ὁ δὲ ἦθ' ἔμελλεν ἀναχωρῆσαι ἵνα ἀνθρώπος ὅστις ἐπληρώθη ὑπ' ἐμοῦ διὰ νὰ κάμῃ ὅ,τι ἔκαμε.

— Ἀλλὰ διατί ἀντικατέστησες τὴν ἐπιστολήν δι' ἄλλης πλαστῆς; ἠρώτησα τὸν φίλον μου. Δὲν θὰ ἦτο ἀπλούστερον νὰ λάβῃς τὴν ἐπιστολήν ἀπὸ τὴν πρώτην σου ἐπίσκεψιν, χωρὶς καμμίαν προφύλαξιν, καὶ νὰ φύγῃς;

— Ὁ Δ... ἀπήντησεν ὁ Δυπὲν — εἶνε ἀξίος νὰ διαπράξῃ τὰ πάντα, ἐκτὸς τούτου δὲ εἶνε καὶ ἀνθρώπος ρωμαλέος. Ἄλλως ἔχει ὑπερέτας ἀφωσιωμένους. Ἐὰν ἐπεχειροῦν τοιοῦτόν τι, δὲν θὰ ἐξηρχόμην ζῶν ἀπὸ τὴν οἰκίαν του καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἤκουε τοῦ λοιποῦ νὰ γείνη λόγος περὶ ἐμοῦ. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου εἶχα καὶ ἰδιαίτερον σκοπὸν. Γνωρίζεις τὰς πολιτικὰς μου συμπαθείας. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐνήργησα ὡς ὀπαδὸς τῆς κυρίας περὶ ἧς πρόκειται. Πρὸ δέκα ὀκτῶ μηνῶν ὁ ὑπουργὸς ἔχει αὐτὴν εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Τώρα τὸν ἔχει αὐτὴ ὑποχείριον, διότι αὐτὸς ἀγνοεῖ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ δὲν εὐρίσκεται πλέον εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ βεβαίως θὰ προβῇ εἰς τὸ σύνθημα ἐκθιαστικὸν μέσον. Λοιπὸν αἰφνιδίως θὰ καταστρέψῃ αὐτὸς ἑαυτὸν πολιτικῶς.

Πρὸς τὸν Δ... δὲν τρέφω καμμίαν συμπάθειαν, οὔτε οἶκτον καὶ τὸν θεωρῶ δὲ ὡς ἀνθρώπον ἐπικίνδυνον καὶ μεγαλοφυᾶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀρχῆς. Ἦθελα δὲ νὰ ἔβλεπα τί θὰ κάμῃ ὅταν θὰ ἀναγκασθῇ ἐκ τῆς περιφρονήσεως τοῦ ὑψηλοῦ προσώπου νὰ ἀνοίξῃ τὴν πλαστὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἄφησα εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του.

— Τί μήπως ἔγραψες τίποτε ἐντὸς αὐτῆς;

— Βεβαίως. Ἐνόμιζα ἐντελῶς ἄτοπον καὶ ὑβριστικὸν νὰ ἀφήσω τὸν χάρτην ἄγραφον. Κάποτε εἰς τὴν Βιέννην ὁ Δ... μοῦ ἐπαίξε ἄσχημον παιγνίδιον, τοῦ εἶπα δὲ τότε γελῶν ὅτι θὰ ἐκδικηθῶ. Ἐπειδὴ δὲ εἰζεύρω ὅτι θὰ ἦτο περίεργος νὰ μάθῃ ποίος τὸν ἐξηπάτησε, ἐσκέφθην ὅτι θὰ ἦτο κρῖμα νὰ μὴ τοῦ ἀφήσω καμμίαν ἐνδειξίν. Γνωρίζεις πολὺ καλὰ τὸν γραφικὸν χαρακτῆρά μου, καὶ ἀντέγραψα εἰς τὸ μέσον τῆς λευκῆς σελίδος τὰς ἐπομένους λέξεις:

... Σχέδιον οὕτω σατανικόν

Ἐὰν εἰς τὸν Ἀτρέα δὲν ὀφείλεται, ὀφείλεται εἰς τὸν Θυέστην.

Εἶνε στίχοι ἐκ τοῦ Ἀτρέως τοῦ Κρεβιλλίων.

(Edgard Pöe)

Δ. Κ.

Η ΕΝ ΚΟΡΣΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ

[Συνέχεια: ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

ΙΓ'

ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΕΡΟΤΕΛΕΣΤΙΩΝ

(Rite grec.)

Κατὰ τὰ συμπεφωνημένα μεταξὺ τῶν πρώτων ἀποίκων Ἑλλήνων καὶ τῆς γενουηνσιακῆς Δημοκρατίας, οἱ Ἕλληνες οὗτοι ὄφειλον νὰ ὑποταχθοῦν θρησκευτικῶς εἰς τὸν Ποντίφηκα τῆς Ῥώμης ἄλλ' ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ τελῶσιν αὐτὰς ὡς καὶ πρότερον. Ἐνὶ λόγῳ δι' ἐνὸς κινήματος τῆς γραφίδος τοῦ Ὀρθόδοξου τούτου Ἑλληνας, ἐπωφελοῦμενοι τῆς δυστυχίας των, τοὺς μετέτρεψαν εἰς Ἕλληνας Οὐνίτας.

Οἱ Πάπαι πρὸ αἰῶνων ἤδη προσπαθοῦσιν ὅπως ὑποτάξωσιν ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν των τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Αἱ διαφοραὶ καὶ ποικίλαι προσπάθειαι αὐτῶν καὶ τὰ μέσα τὰ ὁποῖα κατὰ διαφόρους ἐποχὰς μετεχειρίσθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶνε γνωστὰ τοῖς πᾶσιν ἐκ τῆς γενικῆς Ἱστορίας. Ἡ ἄμεσος καὶ ἀπότομος μεταβολὴ Ἑλληνας, ἕως χθὲς Ὀρθόδοξου, εἰς Δυτικὸν Καθολικόν, εἰς Λατίνον ἢ Ῥωμάνον, ὡς λέγουσιν, εἶνε πρᾶγμα δυσκατόρθωτον πολὺ δὲ περισσότερον ἢ μεταβολὴ ὀλοκλήρου Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς Δυτικόν. Τὴν δυσκολίαν ταύτην ἐνωρὶς ἤδη κατενόησεν ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, διὸ καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἀπεφάσισεν ἵνα δέχεται ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς ὀλοκλήρου Ἑλληνικῆς κοινωνίας μὲ μόνην τὴν συμφωνίαν τοῦ ν' ἀναγνωρίσωσιν αὐτὰς ὡς θρησκευτικὸν ἀρχηγόν των τὸν Πάπαν. Τοὺς Ἕλληνας τούτους ὀνομάζει ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία *Ἑλληνας Οὐνίτας* (Grecs-unis).

Τὸ βῆμα τοῦτο εἶνε τὸ πρῶτον πρὸς τὸν ἐκλατινισμόν. Οἱ τοιοῦτοι Ἕλληνες, ἀφου ἄπαξ τοιοτοτρόπως πέσωσιν εἰς τὰ δίκτυα τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, ἔπειτα, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, δέχονται τὰ δόγματα αὐτῆς, τὰς τελετὰς, τὰς ἐορτὰς, τὰ πάντα, καὶ κατόπιν δι' ἐνὸς φυσήματος μεταβάλλονται εἰς Λατίνους. Τὸ πείραμα τοῦτο πολλὰκις ἐπέτυχεν.

Τοιοῦτο δὲ τι ἤρχισεν ἤδη νὰ συμβαίη καὶ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀποικίαν τῆς Κορσικῆς. Κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ Ἑλληνικὴ αὕτη ἐκκλησία ἀπλῶς μόνον ὑπετάσσετο εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Ῥώμης ὅλοι ὁμοῦ αἱ τελεταὶ αὐτῆς καὶ ὅλα τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα ἐγίνοντο ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀρθόδοξῃ ἐκκλησίᾳ. Ἀκόμη δὲ καὶ τὸ ἡ-

μερολόγιόν της ἦτο τὸ παλαιόν, ἴσως μέχρι τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Τὴν σήμερον ὁμοῦ τὰ πράγματα ἠλλαξαν κατὰ πολὺ. Τῷ Σαββάτῳ ἑσπέρας καὶ τῇ παραμονῇ τῶν ἐορτῶν, πλὴν τινῶν ἐξαιρέσεων, Ἐσπερινὸς δὲν ἀναγινώσκειται. Τῇ δὲ Κυριακῇ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἐορτῶν πρῶτὴ μόνη ἡ Λειτουργία ψάλλεται ἄνευ Μεσονυκτικοῦ, ἄνευ Ὁρθρου, καὶ αὕτη ἱκανῶς παρεφθαρμένη. Τῇ μεταμεσημβρίᾳ δὲ τῆς Κυριακῆς καὶ τῶν μεγάλων ἐορτῶν ψάλλεται ἡ Εὐλογία (benediction) κατὰ μίμησιν τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας. Τὸ ἡμερολόγιόν των εἶνε τὸ νέον, τὸ δὲ ἑορτολόγιον κατὰ μέγα μέρος εἶνε τὸ τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας. Τῇ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ, ἀντὶ Μεγάλων Ἀποδείψεων καὶ Νυμφίων, ἀναγινώσκειται τὸ *Ροζάριον*, κατὰ μίμησιν ἐπίσης τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ δὲ τινῶν ἐτῶν εἰσῆχθησάν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ καὶ τὰ Ἰωδιλαῖα. Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι ἐκ τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς Ὀρθόδοξου ἱεροτελεστίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ δὲν ἔμεινεν εἰμὴ ἡ Λειτουργία.

Εἰζεύρω κάλλιστα ἐκ πείρας ὅτι ἐν ταῖς μικραῖς κοινωνίαις καὶ ἰδίως ἐν ταῖς χωρίοις ἡ ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀνθρώπων ὁ δὲ ἱερεὺς εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ὁ ἀξὼν περὶ τὸν ὁποῖον στρέφονται ὅλοι οἱ γραμματισμένοι καὶ οἱ λογιώτατοι χωρίου τινός. Ἡ φιλοτιμία τῶν χωρικῶν διὰ τὸ ἀναγινώσκειν καὶ ψάλλειν ἐπ' ἐκκλησίας εἶνε πάθος, τὸ ὁποῖον ὀλίγον κατ' ὀλίγον καταπτᾶ καὶ μανία. Καὶ δικαίως, διότι δακτυλοδεικτεῖται πάντοτε ἐκεῖνος ὅστις ἔφαλε τὸ Χερουβικόν, ἢ ἐκεῖνος ὅστις ἀνέγνωσε τὸν Ἀπόστολον. Ἀλλὰ, διὰ ν' ἀναγινώσκη καὶ νὰ ψάλλῃ τις ἐπ' ἐκκλησίας, πρέπει νὰ εἰζεύρῃ ἐλευθέρην καὶ καθαρὰν ἀνάγνωσιν. Πολλοὶ δὲ χωρικοὶ φιλοτιμοῦνται νὰ μάθωσιν ἀνάγνωσιν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ψάλλωσιν ἐπ' ἐκκλησίας. Τὴν εὐαίσθητον ταύτην χορδὴν τῶν Καρυατῶν ἠθέλησα καὶ ἐγὼ νὰ δονήσω καὶ χρησιμοποίησω πρὸς τὸν σκοπὸν μου, τουτέστι πρὸς διδασκαλίαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Κατὰ Δεκέμβριον δὲ τοῦ 1885 ἐπρότεινα εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν, ἐὰν ἠθέλων, νὰ ἔρχωνται τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ τοὺς διδάσκω τὸ ἀναγινώσκειν καὶ ψάλλειν ἐπ' ἐκκλησίας. Ἡ πρότασίς μου αὕτη ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ πολλῶν Καρυατῶν, ὅστινες, τῇ ἀληθείᾳ, βλέπουσιν ὅτι ἡ ἐκκλησία των ἔχει μεγάλην ἀνάγκην Ἀναγνωστῶν καὶ Ψαλτῶν. Πράγματι δὲ ἐξηκολούθησα τὴν ἑκτακτον ταύτην διδασκαλίαν ἐπὶ τρεῖς περίπου μῆνας καὶ ἔσχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδω τοὺς κόπους μου ἀνταμειβομένους ὑπὸ καλῶν καρπῶν. Μὲ τοὺς Καρυάτας τούτους συνδιελεγόμην πάντοτε ἑλληνιστὶ καὶ τοὺς ἐδίδα-

σκον πῶς ν' ἀναγινώσκωσι τὸν Ἀπόστολον ἐπ' ἐκκλησίας καὶ πῶς νὰ ψάλλωσι τὰ διάφορα ἄλλα Τροπάρια. Δυστυχῶς ὁμοῦ μία κεραυνοβόλος διαταγὴ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Αἰακίου, ἡ μᾶλλον τοῦ Καρδινάλιου Σιμεῶνη, ἠτίς μὲ διεκλήρυττεν ὡς ἀφωρισμένον Σχισματικόν, ἐματαίωσεν ὅλας τὰς προσπάθειάς μου ταύτας. Ὁμολογῶ δὲ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει ὅτι οὐδέποτε ἐσκέφθην νὰ διδάξω Ἰερὰν Κατήχησιν. Βραδύτερον δὲ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου μοὶ διεκίνωσε μίαν ἐπιστολήν τοῦ Καρδινάλιου Σιμεῶνη, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Ἅγιος οὗτος Πατὴρ μοὶ ἐπέτρεπε νὰ διδάσκω ἐλευθέρως τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐν Καρυαῖς ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ ν' ἀπαρνηθῶ δημοσίᾳ ὡς πεπλανημένην τὴν Ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν καὶ ν' ἀσπασθῶ οἰκογενειακῶς τὰ δόγματα τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας. Τὴν θρησκευτικὴν ταύτην μεταμίεσιν θεωρήσας ὡς ἐμπαιγμὸν κατὰ τῆς ἱερᾶς χριστιανικῆς θρησκείας, ἀπέριψα τὴν ἀνήθικον ταύτην πρότασιν. Ἐκτοτε δὲ ὁ Δυτικὸς Κληρὸς μὲ κατεδίκασεν.

Δύο ἐορταὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Καρυῶν ἐορτάζονται πανηγυρικώτατα: ἡ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, 15 Αὐγούστου, καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, 12 Δεκεμβρίου ἢ μὲν πρώτη διότι εἶνε ἡ μνήμη τῆς ἐκκλησίας, ἡ δὲ δευτέρα διότι ὁ Ἅγιος οὗτος εἶνε ὁ πᾶτρων τῆς Καρυατικῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος. Κατὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας γίνεται καὶ λιτανεία, ὡς ἐπίσης γίνεται λιτανεία καὶ τῇ μεγάλῃ Παρασκευῇ ἑσπέρας καὶ τῇ Δευτέρᾳ τῆς Διακαινησίμου. Αἱ Παρκαλήσεις καθ' ὅλην τὴν πρώτην δεκαπενθημερίαν τοῦ Αὐγούστου διετηρήθησαν.

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων τιμᾶται μεγάλως οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἐν Κορσικῇ Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Κορσικανῶν. Παρητήρησα δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἐπέτειον ἐορτῆν τοῦ Ἁγίου τούτου πολλοὶ Κορσικανοὶ καὶ μάλιστα Κορσικανίδες τῶν πέριξ χωρίων, ἔλθοῦσαι εἰς Καρυὰς, εἰς ἐνδειξίν βαθέος σεβασμοῦ, ἀκολουθοῦσι γυμνόποδες τὴν λιτανείαν αὐτοῦ. Τοῦ λόγου δὲ ὄντος ἐνταῦθα περὶ λιτανειῶν, χάριν περιεργείας, ἀναφέρω ὅτι ἡ λατινικὴ ἐκκλησία τῶν Καρυῶν κάμνει δεκαεξὶ λιτανείας κατ' ἔτος, εἰς τὰς ὁποίας προσετέθη καὶ ἡ λιτανεία τοῦ μηνός Ὀκτωβρίου, ὑποχρεωτικὴ διὰ τε τοὺς Λατίνους καὶ τοὺς Ἕλληνας.

Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Βαπτίσματος τελεῖται κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Μεγάλου Εὐχολογίου, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι, ἀντὶ ν' ἀγιάσωσιν ἐκείνην τὴν ὕδωρ, κάμνουσι χρῆσιν Ἁγιασμοῦ τῶν Θεοφανείων. Τὸ Ἅγιον Μύρον ὑπὸ μόνου τοῦ Ἀρχιερέως διδεται. Ἡ Νεκρώσιμος δ' Ἀκολουθία καὶ ἡ τοῦ Στεφάνωματος ψάλλονται κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Μεγάλου Εὐχολογίου.

"Όταν λέγωμεν ότι η δεινα, η ή δεινα 'Ακολουθία ψάλλεται κατά την διάταξιν του Μεγάλου Εὐχολογίου, δὲν πρέπει νὰ νομίση τις ὅτι ψάλλεται αὕτη καὶ ἀπαρεργλίτως. Οἱ ἐκ τῆς Προπαγάνδας ἐξερχόμενοι δῆθεν Ἕλληνες Ἱερεῖς γνωρίζουσι καλῶς τὴν λατινικὴν Θεολογίαν τῶν, εἶναι ἄριστα κατηρητισμένοι διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν δογμάτων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἑλληνικὴν ἱεροτελεσίαν ἤκιστα γνωρίζουσι καὶ καταλαμβάνουσι. Ἐξ ἄλλου δὲ εἶναι γνωστὸν κατὰ πόσον ἡ Ἑλληνικὴ ἱεροτελεστία εἶναι συστηματικὴ μὲν, ἀλλὰ καὶ πολύπλοκος. Φαντάσθητε τώρα νεαρόν τινα Ἱερέα ἐξερχόμενον τῆς Προπαγάνδας, μόλις δυνάμενον ν' ἀναγινώσκῃ τὰ ἑλληνικὰ κείμενα, ἀντιμετωπίζοντα τὸν λαβύρινθον τῆς ἑλληνικῆς ἱεροτελεστίας. Βεβαίως ὁ τοιοῦτος εἰς ἕκαστον βῆμα προσκόπτει, ἐνίοτε δὲ μάλιστα καὶ λίαν κομιχοτραγικῶς. Οὕτω λόγου χάριν μοὶ συνέβη ν' ἀκούσω τὸν Ἱερέα τῆς ἐν Καρυαῖς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας εὐλογοῦντα τὰ κόλυβα τοῦ Ψυχοσαββάτου καὶ εὐχόμενον ὅπως ὁ Παράγαθος Θεὸς αὐξάνῃ καὶ πληθύνῃ ταῦτα, ἔνθ' καὶ αὐεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἀμήν.

Οἱ ἤχοι τῶν ἐπ' Ἐκκλησίας ψαλλομένων ὕμνων καὶ τροπαρίων, ἂν καὶ οἱ αὐτοὶ μὲ τούτους τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἔχουσιν ὅμως τι τὸ ἰδιάζον. Τὸ ὕψος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τῶν μουσικῆς ἁμοιάζει περισσότερον τὸ Ἑπτανησιακόν, ἤτοι τὸ ἄλλως λεγόμενον Κρητικόν ἢ Ζακυνθιακόν ὕψος παρὰ τὸ Κωνσταντινουπολιτικόν. Ἰδίως δὲ ψάλλουσι καλῶς τὸ Ἄγιος ὁ Θεός, τῆς Λειτουργίας καὶ ὅλην τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος.

[Ἐπεται τὸ τέλος.]

N. B. ΦΑΡΑΥΣ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΡΥΣΩΤΗΣ

Εἶνε τώρα εἴκοσι χρόνια κλειστά. Εἴκοσι χρόνια ἔς τὸ μνήμα, τὸ ἄραχνο, ὁ Βασίλης ἄλλα τόσα ἔς τὸ μνήμα τῶν ζωντανῶν, ἔς τὴ φυλακὴν, ἐγώ. Τώρα μὲ δέρον ἡ ψείρα καὶ ἡ κακομοιριά· μὰ θυμοῦνται ἀκόμη ἔς τὸ χωριὸ τὰ καλὰ τοῦ Θανάση Βρυσώτη καὶ δείχνουν τὰ σπήτια του ἔς τοὺς διαβάτες.

Μὰ τί χρόνια κ' ἐκεῖνα! τί ζωὴ βασιανισμένη! Μέσ' ἔς τὴ βρωμὰ καὶ ἔς τὴν λάσπη, μέσ' ἔς τοὺς τέσσαρους τοίχους τῆς φυλακῆς, χωρὶς συντροφιά... Τί λέω χωρὶς συντροφιά! εἶχα τὸ καπποτάκι τοῦ παιδιοῦ μου, πού κάθε ὠρα ἐσηκονότου βουνοῦ ἔμπροστά μου καὶ μῶδειχνε τὸ Βασίλη, μὲ τὰ κομμάτια ἔς τὸ ριζάφτι. Τί λέω χωρὶς συντροφιά! εἶχα μέσα ἔς τὰ

στήθια μου ἓνα πρᾶμμα πού ὄλο ἐχτύπαε σφυρὶ καὶ μοὺ φώναζε μυστικά: φονιά! φονιά!...

Καὶ σὰν ἐσφάλιζα τὰ ἔρμα μου τὰ μάτια, πού ἦσαν κόκκινα ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὴν ἀγρύπνια, κ' ἔγερνα τὸ κεφάλι μου ἔς τὴν πέτρα νὰ πάρω ἴλιγον ὕπνο ἔβλεπα τὴ Ζωίτσα, μὲ τὰ νυφιάτικα καὶ τὰ λυμένα μαλλιά της, χλωμὴ χλωμὴ καθὼς ἦτον τὴν ὠρα πού τὴν ἀπιθώσαμε ἔς τὸ μνήμα, νὰ μοὺ λείει τρομαχτικά:

— Σκυλί! τί ἔκμες τὸ παιδί μας; πού εἶν' ὁ Βασίλης πού σ' ἄφηκα; Καταραμένος νὰ ἦσαι.

Κ' ἐγὼ ἐπεταγόμενον ἀπάνω, σὰν τὸ λάφι, καὶ γονατιστὸς τῆς γύρευα συχῶρεσι. "Οχι! δὲν ἤθελα νὰ εἶμαι καταραμένος...

Τώρα καθέννας πού μ' ἀκούει θὰ λαχταρίζῃ τὸ ξέρω· θὰ τοῦ ἔρχεται νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ ρούχα του πατέρας νὰ σκοτώσῃ τὸ παιδί του πού ἀκούστηκε; Μὰ ἄς ἀκούσῃ πρῶτα νὰ μᾶθῃ τὴν ἀφορμὴ καὶ πιστεύω ἔπειτα ὅχι νὰ μὲ καταρασθῇ παρὰ νὰ μὲ κλάψῃ καὶ νὰ πῇ: ὁ θεὸς νὰ γλυτώνη!...

Λένε πῶς τὸ χειρότερο κακὸ νὰ κάμῃ ὁ ἄνθρωπος, ἄμα μετανοήσῃ γι' αὐτό, ἄμα μὲ τὰ δάκρυά του γεμίση ἓνα δισκοπότηρο, ὁ θεὸς τὸν συχῶραει. Ἐγὼ χιλιάδες, καὶ, χιλιάδες δισκοπότηρα ἐγιέμισα ἀπὸ τότε.

"Αχ! δίχως τὸ θέλημα Θεοῦ μηδὲ πουλὶ ἔς τὸ βρόχι. Ποιὸς ξέρει τί ἁμαρτίαις εἶχα καὶ μὲ παιδεύουν τώρα; Ποιὸς θυμᾶται ἂν τότε, μεσ' ἔς τὰ πλούτη μου καὶ τὰ καλὰ μου, ἐσυλλογιζόμουν κανένα· τὸ μυαλό μου πιά ἐκουρκούτιασεν ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ δὲν ἔμεινε τίποτα μέσα παρὰ τὸ μεγάλο τὸ κακό. Ἄς εἶνε.

Ὁ πατέρας μου ἦταν παπᾶς. Ἐμένα μὲ εἶχε Ἀναγνώστη κ' ἔλεγα τὸν Ἀπόστολο κάθε Κυριακὴ ἔς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωριοῦ μας. Ὁ πατέρας μου, ὅταν ἦταν παιδί, ἔκανε κ' ἐκεῖνος τὰ δικά του· γιὰ τοῦτο ἐμένα πού μ' ἔβλεπαν ἀπὸ μικρὸ ἤσυχο καὶ ταπεινὸ ἔλεγαν οἱ χωριανοί: ἀπ' τὸ ρόδο βγαίνει ἀγκάθι κ' ἀπ' τ' ἀγκάθι βγαίνει ρόδο. Μὰ ἔπειτα πού μὲ βρῆκε τὸ κακὸ ἐλησμονήθηκα ὅλα μὲ τὸ ἓνα καὶ δὲν ἀπόμεινε κανεὶς ἔς τὸ χωριὸ νὰ λήῃ καὶ γιὰ μένα καλὸ λόγο.

Ὁ πατέρας μου ἀπὸ μικρὸν ἐβιάστηκε νὰ μὲ παντρεύῃ.

— Μπορεῖ νὰ κλείσω ἔξαφνα καμμιὰ ἡμέρα τὰ μάτια καὶ νὰ μὴν ἰδῶ τῆς χαραῖς τοῦ γουὺ μου, ἔλεγε.

Ἐλέωρ' ἀπ' αὐτὸ ἤθελε νὰ μὲ παντρεύῃ γιὰ νὰ μὲ κάμῃ παπᾶ καὶ νὰ μ' ἀφήνῃ ἔς τὸ πόδι του, σὰν πεθάνῃ. Ἐτσι οὔτε τὸ σπίτι θὰ ἔχανε τὸ ὄνομά του, οὔτε θὰ μᾶς ἔπαρνε ἄλλος μὲς' ἔς τὸ χωριὸ τὰ πρωτάτα.

Ἐγὼ, σὰν μοὺ τὸ εἶπε, δὲν ἐδυσκολεύθηκα καθόλου γιὰτὶ μᾶδινε γυναίκα τῆς καρδιάς μου. Μὰ ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα, τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου, ἐφάνηκε πῶς αὐτὸ δὲν ἦταν μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Τὸ θυμοῦμαι τότε καὶ σπῆνοντα τὰ μαλλιά μου. Τρεῖς φορές τὰ στέφανα ἔπεσαν ἀπὸ τῆς νύφης τὸ κεφάλι ἔς τὸ χῶμα. Κακὸ σημάδι! Ἡ ἄμοιρη ἡ Ζωήτσα ἐγύρισε καὶ μὲ κύτταξε μ' ἓνα βλέμμα παραπονεμένο, σὰν νὰ ἤθελε ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τοῦ ταιριαγμοῦ μας νὰ μοὺ θυμῆσῃ τὴν ὠρα τοῦ παντοτεινοῦ χωρισμοῦ. Καὶ ἔπειτα ὅταν ἔμπαινε ἔς τὸ σπίτι—ἀκούς ἀδερφέ!—μέσ' ἔστη βιασύνῃ καὶ τὸ ἀνακάτωμα, οὔτε ἓνα κομμάτι σίδερο δὲν βρέθηκε νὰ βάλουν ἔς τὰ πόδια της γιὰ νὰ εἶνε σιδερένια κ' ἀτάραχη ἔς τὸ νοικοκυριό. "Ολοι τῶνοιωσαν πῶς τὸ ἀνδρόγυνο δὲν ἦταν στερεωμένο.

Καὶ νὰ πού γίνηκεν ἀλήθεια. Ἀπάνω ἔς τὸ χρόνο ἡ Ζωήτσα ἐπέθανεν ἀπὸ τὴ γέννα... Κακομοίρα γυναίκα· ἡ τύχη ἡ δίκη μου σὲ συνεπῆρε!...

Ὁ κόσμος ἄρχισεν ἀμέσως τὰ λόγια του:

— Κλαίω ἐκεῖνη πού πέθανε νεῖα καὶ παρανεῖα· ἂμ' τί—τὸ Θανάση; Ἐκεῖνος ἦτον τυχερός πῶς ἔζησε τὸ παιδί καὶ θὰ γλυτώσῃ τὴν προῖκα, ἔλεγαν. Μὰ δὲν εἶν' ἔτσι. Κλαῖγέ τον ὅποιον πεθάν' ἡ γυναίκα καὶ τ' ἀφήνῃ καὶ μικρὸ παιδί. Τί νὰ κάμω ἐγώ; πῶς νὰ τ' ἀναθρέψω ἐκεῖνο τὸ παιδί; Ἡθελε θυζέ; ἤθελε συγύρισμα. Ἐς τὸ τέλος ἄκουσα τὰ λόγια τῶν δικῶν μου καὶ ἐπαντρεύτηκα πάλι.

Μὰ κἄλλιο νάχε καὶ ἡ ὠρα, νάχε φάη τὸ κεφάλι της ἡ συμπεθέρα, πού τὰ ἔφτιασε νὰ μπάσω τὴν Ἀκριβὴ ἔς τὸ σπήτι μου. Φωτιά ἔπεσαν ἀμέσως καὶ μᾶς ἔκαψεν. Ἀκούς, ἀδερφέ, ν' ἀλυχτήσῃ τὴ μάνα μου σὰν ἐμπῆκε νύφη! Τὸ ἄκουσαν ὅλοι οἱ συμπεθέροι πού τῶπε: Χάμ, χάμ, πεθερά!...—νᾶμω γὼ νοικοκυρά!... Καὶ ἡ κακομοίρα ἡ μάνα μου πού τὸ ἤξερε νὰ πάη νὰ κρυφτῇ; Νύφη, σοὺ λείει, μπάζω δὲν μπάζω ὄχι μὲ τὸν ὄστρο της.

Καὶ μήπως τὸ βράδυ; τὸ βράδυ, ἡ σκύλα, ἔκατσε κ' ἔφαγε. Ὁ κόσμος ἀμέσως ἐθούξε:

— Ἡ νύφη τοῦ παπᾶ ἔφαγε, θὰ τὴν φάη τὴν παπαδιά.

Κι' ἀλήθεια σὲ τρεῖς μῆνους πέθανε ἡ μάνα μου· σὲ ἴλιγο πάει ἀπὸ κοντὰ κ' ὁ πατέρας μου!

Τώρα δὲν μ' ἀπόμεινε ἄλλο πού ν' ἀγαπάω ἔς τὸν κόσμον παρὰ ὁ Βασίλης, τὸ παιδί τῆς Ζωήτσας. Πόσα ἐπέρασα ὅσο νὰ τ' ἀναθρέψω κ' ἐκεῖνο! Ἡ Ἀκριβὴ ἀπὸ τότε πού μῆκε στο σπίτι ἄρχισε τὸ δικό της λογαριασμό. Τὸ παιδί τῆς καθόταν παλοῦκι ἔς τὸ μάτι ὄλο μὲ τὸ φῶ καὶ μὲ τὸ φῶ τὸ πῆγαينه.

Καὶ μήπως εἰμπόρηγα νὰ τῆς μιλῆσω ἐγώ; Μ' ἔβανε ἔμπροστά καὶ πού νὰ τὰ βγάλω μὲ τὴ γλῶσσα της... Δὲν ἔκανα τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ θυμοῦμαι τὴν συχωρεμένη τὴ Ζωήτσα καὶ νὰ κλαίω. Τί γλυκομίλητη! τί ταπεινοῦλα γυναίκα! Καὶ ὅσο θυμοῦμαι πού ἔσπασα τὸ πιάτο ἔς τὸ κεφάλι της μίαν ἡμέρα ἀπάνου ἔς τὸ θυμό μου. Ποιὸς ξέρει ἔμπορεῖ ἀπὸ κείνο νὰ ἐπῆγε παρὰ κείνη ἔς τὸ μνήμα, ἡ δύστυχη. Ἄν δὲν βρῆ τὸ χειρότερο κανεὶς, δὲν ἔχτιμαίει τὸ καλλίτερο.

Μὰ τί κακὴ ψυχὴ κ' ἐκεῖνη ἡ Ἀκριβὴ! Ἐφαινόταν ἀπὸ τὸ πρόσωπο: Τὰ μαλλιά της ἦσαν χονδρά, ἄγρια καὶ κόκκινα, σὰν τὴν φωτιά· τὰ μάτια της γαλάζια καὶ τ' ἀσπράδι τους κίτρινο, λές καὶ εἶχε χρυσοῦν ἡ μύτη της γυριστῇ, σὰν τῆς κουκουβάγιας· τὰ χεῖλη της φουσκωτὰ καὶ κρεμαστά... Ἄμα ἐθύμωνε σὰν τὴ Στριγγλα ἔμοιαζε.

"Οχ, π' ἀνάθεμά την! μ' ἔκαμε κ' ἐγίνηκα μ' ὄλον τὸν κόσμ' ὄχτρος. Κάθε ἡμέρα ἐσήκωνε τὴ γειτονιά ἔς τὸ ποδᾶρι ἀπὸ τῆς φωνῆς της. Κατάντησε τὸ σπήτι μου, πού ἦτον πρῶτο ἀπ' ὅλα μεσ' ἔς τὸ χωριό, νὰ βγάλῃ τὸ χειρότερο ὄνομα. Ὁ Θεὸς νὰ φυλάῃ ἀπὸ τέτοια γυναίκα!

Ὡς τόσο τὸ καυμένο τὸ παιδί, ὁ Βασίλης, μὲ ὅλα τὰ βάσανα πού ἐτράβαγεν, ὄλο ἄξενε καὶ ὠμόρφαινε.

— Ἐ, νὰ τοῦ ζήσῃ ἐκεῖνο τὸ παιδί, ἔλεγαν οἱ χωριανοί· σ' ἓνα δυὸ χρόνια θὰ τὸ χῆ δεξὶ τοῦ χέρι ὁ Θανάσης.

Καὶ πῶς ἔμοιαζε τῆς κακομοίρας τῆς μάνας του! σὰν δυὸ σταλαγματιῆς νεροῦ. Ἄμα μὲ κύτταζε μ' ἐκεῖνα τα μεγάλα καὶ μαῦρα μαῦρα μάτια του, μοὺ ἐφαινόταν πῶς ἔβλεπα τὴν Ζωήτσα ἔμπροστά μου.

Ἐκαμα κ' ἄλλα παιδιὰ μὲ τὴν Ἀκριβὴ μὰ νὰ σοὺ εἰπῶ τὴν ἁμαρτία μου, οὔτε ἤθελα νὰ τὰ βλέπω ἔς τὰ μάτια μου. Μοὺ φαινόταν πῶς δὲν εἶνε δικά μου· συχάθηκα τὴ μάνα, συχάθηκα καὶ τὰ παιδιὰ.

Γιὰ κείνο κ' ἡ Ἀκριβὴ ἐθύμωνε.

— Κουρούνη, δὲν τηρᾶς καὶ τ' ἄλλα σου παιδιὰ· δὲν ξέρω τί βρίσκεις σ' αὐτὸ τὸ τιποτένιο, ἔλεγε.

Ἐτσι ἐδιάβαιναν τὰ χρόνια. Ὁ Βασίλης ἔφθασε δεκαπέντε χρονῶν—παιδί παλληκάρι· σοὺ πάταγε δουλειὰ γιὰ τρία ἡμεροκάματα. Μὰ ἡ Ἀκριβὴ μὲ ὅλα αὐτὰ δὲν ἔπαυε τῆς γρινιῆς της.

— Νὰ σοὺ εἰπῶ, Ἀκριβὴ, τῆς λέω μὲ ἓνα ἡμέρα πῶ λείπει ἔς τὴ σταφίδα τὸ παιδί· τ' ἔχεις καὶ τρώεσαι κάθε ἡμέρα μὲ τὸ Βασίλη; τώρα τὸ παιδί ἐμεγάλωσε· καταλαβαίνει τὴν ἄντροπῇ· ἔπειτα οἱ ὄχτροι δὲν λείπουν ἀπὸ τὸν τόπο.

ήμπορεί να τὸ κάμουν νὰ θυμώση καμμιά μέρα καὶ νὰ μᾶς πετάξῃ ὄξ' ἀπὸ τὸ σπίτι!

— Ὁξ' ἀπὸ τὸ σπίτι!

— Ναί· τὸ σπίτι εἶν' τῆς μάνας του· τὰ χωράφια, ἡ σταφίδα, τ' ἀμπέλια, ὅλα τῆς μάνας του εἶνε· ἀπὸ σένα δὲν πῆρα τίποτα.

— Δὲν πῆρες τίποτα μὰ πῆρες γυναῖκα πού δὲ σώπρπε· μ' ἔκοψε μὲ θυμὸ ἢ Ἀκριθῆ.

Ὅριστε! μίλα τῆς τόρα.

— Ὅλα καλὰ τὰ λόγια πού λές, γυναῖκα· μ' ἂν θυμώση ὁ Βασίλης μᾶς πετάει ἔξω καὶ περπατοῦμε γυμνοί, ἐμεῖς καὶ τὰ παιδιὰ μας.

Ὁχ! ὅσν τῆς εἶπα ἔτσι· ἀναψ' ὁ γιαιλὸς κ' ἐκάνηκαν τὰ ψάρια.

— Νὰ μᾶς πάρῃ τὸ σπίτι! νὰ περπατήσουν γυμνὰ καὶ πεινασμένα τὰ παδιὰ μου! τὸ φαρμακίζω· ἐφώναξεν ἡ σκύλα.

Ἐγὼ ἐτρόμαξα καθὼς τὴν εἶδα ἔτσι. Κρῦος ἴδρωτας μ' ἐπίασε ὅσν ἄκουσα νὰ εἶπῃ: τὸ φαρμακίζω. Τί θαρρεῖς, πῶς ἤθελ' ἀργήσει νὰ τὸ κάμῃ;

Μὰ τὰ λόγια ἐκεῖνα ἔκαμαν καὶ τὴ δουλειά τους. Ἀπὸ τότε κλειδωνιά ἔβαλε 'ς τὸ στόμα τῆς — Βασίλη μ' ἀπὸ 'δῶ, Βασίλη μ' ἀπὸ 'κεῖ — τὸ πήγαίνε. Ἐπαψε πιά τῆς φωναίς, ἔπαψε τῆς γρίνιες τῆς καὶ ἄρχισε νὰ καλοπιάνῃ κ' ἐμένα. Ἐτσι ἐπῆγ' ἡ καρδιά 'ς τὴ θέσι τῆς. Ἄ! δὲν εἶνε ἄλλο καλλίτερο ἀπὸ τὴν ὁμόνοια μὲς 'ς τὸ σπίτι. Εἶχα τόσα χρόνια νὰ ἰδῶ ἄνθρωπο νὰ μ' ἀγαπάῃ κ' ἐμένα, νὰ μοῦ εἶπῃ δυὸ λόγια γλυκά, πού ἔκλαια τόρα ἀπὸ τὴ χαρὰ μου καὶ ἄρχισα 'λίγο 'λίγο ν' ἀγαπάω ὅσν τὴ Ζωήτσα καὶ τὴν Ἀκριθῆ.

— Δόξα νάχῃ ὁ Θεός, ἔλεγα, πῶφαγα γλυκὸ φωμὶ 'ς τὸ σπίτι μου.

Κ' ἔτσι ἐλησμόναγα ὅλα τὰ παληὰ μου τὰ βάσανα.

Ἄχ, π' ἀνάθεμά την! πού νὰ ἤξερα πῶς τὰ λόγια τῆς ἐκεῖνα ἦσαν γιομάτα φαρμάκι. Σὲ 'λίγον καιρὸ, ὅσν ἐκατάλαβε πῶς μ' ἔφερε 'ς τὰ νερά τῆς, ἄρχισε νὰ μοῦ λέῃ γιὰ τὸ παιδί τὰ ἴδια πού τῆς εἶπα ἐγὼ προτῆτερα:

— Ὅτὰ μᾶς πάρῃ τὸ βιὸς μας· θὰ μείνουμε γυμνοί καὶ πεινασμένοι ἐμεῖς καὶ τὰ παιδιὰ μας!

— Μωρ' ἄς 'θγαίν' ὁ ἥλιος κ' ἄς 'θγαίνῃ 'ς τὰ βουνά· ἄς ζῆ τὸ παιδί μου κ' ἄς κάμῃ ὅ,τι θέλει· ἔλεγα ἐγὼ μὲσα μου.

Μὰ ἐκεῖνη τὴ δουλειά τῆς: 'μέρα-νύχτα τριβέλι μὲ 'πήγαίνε.

— Νὰ· ἐγὼ τὸ σκοτόνω ὅσν δὲν ἔχεις καρδιά ἐσύ, ὅσν δὲν πονεῖς τ' ἄλλα σου παιδιὰ!

Δὲν εἶχα καρδιά! δὲν ἐπόναγα τὰ παιδιὰ μου!... Ἄμ' γιὰ 'κεῖνα τὰ παιδιὰ εἶνε πού κάνει τόσα καὶ τόσα, ὁ ἄμοιρος ὁ γονιός· κλέ-

φτης γένεται, ἄδικος, ψεύτης, φονιάς καὶ πάντα γιὰ τὰ παιδιὰ.

Τί τὸ θέλεις· μ' ἔφαγε ἐκεῖνη ἡ γλῶσσα. Ὅσο 'μπόρεσα ἐβάσταξα· δὲν 'μπόρεσα πιά· μοῦ σήκωσε τὸ μυαλό μὲ τὰ λόγια τῆς!

Ἦταν τὸν Ἀγουστο. Ἀπὸ βραδύς ἦρθαν δυὸ τρεῖς γειτόνοι κ' ἐλέγαμε παραμύθια, γιὰ νὰ περάσ' ἡ ὥρα· εἶχαμε καὶ 'λίγο κρασί ἀπὸ τὸ χωριὸ κ' ἐκουτσοπίνουμε σιγὰ σιγὰ. Ἐβλεπα τὴν Ἀκριθῆ πού μὲ κέρναγε συχνά, ὅλο μὲ γέλοια καὶ χαραῖς, μὰ πού νὰ ξέρω τί φίδι μ' ἐδάγκωνε 'ς τὴ καρδιά.

Σὰν ἔφυγαν οἱ γειτόνοι ἐπήγαμε κ' ἐμεῖς νὰ κοιμηθοῦμε 'ς τὴν καλύβα. Ὁ Βασίλης, δεκαεξή χρονῶν παλληκάρι, ἐκοιμῶταν 'ς τ' ἄλῶνι, ὅσν ἀρνάκι, 'ς τὸ σωρὸ σιμά.

Ἡ Ἀκριθῆ ἀρχίνησε πάλι τὴ δουλειά τῆς· μ' ἔφαγε ὅλη τὴ νύχτα μὲ τὰ λόγια τῆς. Ἐγὼ ἤμουν 'λίγο σκοτισμένος ἀπὸ τὸ κρασί· ὅ,τι ἔβλεπα γύρω μοῦ φαινόταν σκοτεινὸ κ' ἀνίδεο· ὅ,τι ἄκουσα, μοῦ 'φερνε τὸ γέλοιο 'ς τὰ χεῖλη. Δὲν ἤμουν πιά ὁ Θανάσης Βρυσώτης, ὁ προκομμένος τοῦ χωριοῦ, παρὰ ἓνα ζωντόβολο. Ἡ Ἀκριθῆ τὸ κατάλαβε καὶ ἐβάσταξε τὸ σκοπὸ τῆς.

Καὶ μὲς 'ς τὸ χάραμα, χωρὶς νὰ ξέρω τί κάνω, χωρὶς νὰ νοιώθω δρόλου, μ' ἔβαλε 'ς τὸν τράφο, μ' ἐγονάτισε, μᾶδωκε τὸ ντουφεκί 'ς τὸ χέρι... κ' ἔρριξα!

Ἄχ! ἀνάθεμα σ' ὅποιον ἀκούει γυναῖκας λόγια. Πάει τὸ παιδί μου, χάθηκε! Θυμοῦμαι, μὲς 'ς τὸ ἀχνὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ εἶδα ἓνα μαῦρο πρᾶμμα νὰ κατακυλᾷ καὶ νὰ δέρνεται 'ς τ' ἄλῶνι καὶ μὲς 'ς τὸ θλιβερὸ βᾶθισμα τῶν σκυλιῶν, πού σηκώθηκαν 'ς τὸ ποδᾶρι ἀπὸ τοῦ τουφεκιοῦ τὸ βρόντο, ἄκουσα ἓνα—ὦχ!—παρκαπονιάρικο, μυρολόγι στερνὸ γιὰ τὰ δροσάτα νιάτα καὶ τὴ ζωή. Ἐκεῖνο τὸ—ὦχ!—μὲ ἐπάγωσε. Καὶ ὅταν σὲ 'λίγο ἔτρεξαν οἱ χωριανοί, μὲ εἶδαν ἐκεῖ, καρφωμένον, μὲ τὸ ντουφεκί ἀκόμη 'ς τὸ χέρι, νὰ τοὺς κυττάζω ἄλαλος.

Ἐξῆ μῆνους ἔχω τόρα πού βγῆκ' ἀπὸ τὴ φυλακή. Μὰ δὲ μοῦ βαστά ἡ καρδιά νὰ πατήσω πιά 'ς τὸ χωριό. Μονάχα μιὰ φορὰ ἐπίστεψα πῶς ὁ Βασίλης εἶδε τὰ βάσανά μου καὶ μὲ συχώρεσε κ' ἐπῆγα νύχτα νὰ ἰδῶ καὶ νὰ φιλήσω τὸ μνηματάκι του· μὰ πού!.. Οἱ ἴσχοι κ' ἡ κ' τὰ κυπαρίσσια ἐκουνιόνταν τρομαχτικά, ἔτοιμα νὰ μὲ δείρουν μὲ τῆς κορφῆς των καὶ μὲς 'ς τὴ βοή των ἄκουσα νὰ μοῦ φωνάζουν:

— Πίσω, φονιά! πίσω!..

Καὶ ἔφυγα. Καὶ γυρίζω τόρα χωρὶς ἐλπίδα, χωρὶς παντοχή, μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι μου, δίχως φίλους κ' ἐδικοὺς, ὡς πού νὰ μ' ἐλεήσει ὁ

Χάρος καὶ μὲ πάρῃ 'ς τὸ στερνὸ μου κρεβάτι.

Ἀνάθεμα σ' ὅποιον ἀκούει γυναῖκας λόγια! Μὰ ἔννοια σου κ' ἐκεῖνη· ἔμαθα τὴν κατάντια τῆς· Κακὴ κακῶς ἐξεψύχησε!..

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου τὰ γερμανικὰ φύλλα βρῖθουσιν ἀνεκδότων περὶ αὐτοῦ, ὧν πλείστα εἶνε χαρακτηριστικώτατα τοῦ ἀγαστοῦ ἠθους τοῦ μεγάλου μονάρχου. Τινὰ τούτων ἐδημοσιεύσαμεν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ. Σήμερον σταχυολογοῦμεν τὰ ἐπόμενα.

Ὅταν τὸ αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος τῆς Αὐστρίας ἐν τινι συνεντεύξει μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας ἐν Γαστᾶιν ἀπεχαιρέτα αὐτόν, ἠθέλησεν οὗτος νὰ συνοδεύσῃ αὐτοὺς εἰς διάστημά τι μακρότερον. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας παρεκάλεσε τότε τὸν γηραιὸν φίλον του νὰ φεισθῇ τῶν δυνάμεών του καὶ νὰ μὴ ἐπιμείνῃ βαδίζων πλειότερον. Ἄλλ' ὁ Γουλιέλμος δὲν ἤθελε νὰ ὑποχωρήσῃ.

— Τότε σὲ διατάσσω νὰ μείνης, εἶπε γελῶν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, ὡς γνωστὸν δὲ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἔφερον ὁ Γουλιέλμος στολὴν αὐστριακοῦ συνταγματάρχου.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας τότε ἐτάνυσεν εἰς ὕψος τὸ μέγα σῶμά του, ἐχαιρέτισε στρατιωτικῶς καὶ «Τότε πρέπει νὰ ὑπακούσω» εἶπε καὶ ἀπῆλθε.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐπιθεωρῶν ἐν ἔτει 1875 τὸν καλούμενον βασιλικὸν κώδωνα τῆς Κολωνίας, ὅστις σήμερον προσκαλεῖ διὰ τοῦ μεταλλικοῦ αὐτοῦ ἤχου τοὺς πιστοὺς εἰς τὸν μέγαν ναὸν τῆς πόλεως ταύτης, εἶπεν εἰς τὸν κατασκευαστὴν αὐτοῦ χύτην Χάμμ.

— Ὁ κώδων οὗτος θὰ σᾶς ἔδωκε βεβαίως πολλὰς σκουτούρες μέχρι τῆς κατασκευῆς του.

— Μάλιστα, μεγαλειότατε, ἀπήνησεν ὁ Χάμμ, πολλὰς νύκτες δὲν ἐκοιμήθηκα ἐξ αἰτίας του.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἀγαπητέ μου Χάμμ, εἶπε τότε ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ ἐμένα ἀφῆρεσε τὸν ὕπνον πολλῶν νυκτῶν τὸ μέταλλον διὰ τοῦ ὁποίου ἐχύθη ὁ κώδων οὗτος.

Ὁ κώδων κατασκευάσθη ὡς γνωστὸν ἐκ τοῦ

μετάλλου τῶν κυριευθέντων γαλλικῶν ὅπλων.

Κατὰ τινὰ τῶν τελευταίων ἀδιαθεσιῶν τοῦ ἀποθανόντος αὐτοκράτορος ἦτο συμβούλιον τῶν ἰατρῶν ἐν τῷ δωματίῳ του. Ἐνῶ δὲ ἀπαντες συνίστων αὐτῷ ἡρεμίαν σώματος καὶ πνεύματος, τῇ στιγμῇ ἐκεῖνη διήρχετο κάτωθεν τῶν ἀνακτόρων ἡ φρουρά μετὰ τῆς μουσικῆς. Ὁ αὐτοκράτωρ διηυθύνθη πρὸς τὸ παράθυρον. Ὅτε δὲ τῶν ἰατρῶν τις ἠθέλησεν νὰ ἐμποδίσῃ αὐτόν, ἀφῆσάτε με, ἀπεκρίθη γελῶν, πρέπει νὰ φανῶ εἰς τὸ παράθυρον· εἶνε μεσημέρι καὶ εἰς τὸν ὁδὸν τοῦ Βερολίνου εἶνε γραμμέον ὅτι αὐτὴν τὴν ὥραν δύναται τις νὰ μὲ ἴδῃ ἀπὸ τὸν δρόμον εἰς τὸ παράθυρον. »

Ὅταν ἡμέραν τινὰ ὁ αὐτοκράτωρ ἐπεθεώρει κατὰ τὸ προπαρελθὸν θέρος τὰς φυτείας τοῦ κήπου Babelsberg ἠκολουθεῖτο ὑπὸ τινος βοηθοῦ τοῦ κηπουροῦ, οὗτινος ἡ διηνεκῶς ἀξανανομένη στενοχωρία ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν μονάρχην. Ἐρωτήσας δὲ τὴν αἰτίαν τῆς στενοχωρίας ἔμαθεν ὅτι ὁ κηπουρὸς εἶνε μονοετῆς ἐθελοντῆς εἰς τὸν στρατὸν καὶ ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ἐκεῖνην ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ τάγμα του ἐν Potsdam.

— Τότε, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ βλέπων εἰς τὸ ὠρολόγιόν του, βεβαίως ἠργήσατε. Ἐν τούτοις ἐνδύθητε τὴν στολὴν σας καὶ παρουσιασθήτε εἰς ἐμέ.

Ὅτε δὲ ὁ καλὸς στρατιώτης παρουσιάσθη μετ' ὀλίγον ἐν στολῇ, ὁ αὐτοκράτωρ καθήμενος ἐν τῇ ἀμάξῃ τὸν διέταξεν νὰ ἀνέλθῃ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἀμάξης μετὰ τῆς πανοπλίας του.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐμάστιξε τοὺς ἵππους καὶ ταχέως διηύθυνεν αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ στρατῶνος, ἐν ᾧ ἀνῆκεν ὁ στρατιώτης. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ὥρα εἶχε παρέλθει.

— Κύριε Λοχαγέ, εἶπε τότε ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τῆς ἡμέρας, σᾶς φέρω ἓνα βραδύναντα. Ἄλλ' ὅταν θὰ τὸν τιμωρήσητε, μὴ λησμονήσητε παρακαλῶ ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀφορμὴ τῆς βραδύτητός του.

Τὰ ῥωσικὰ φύλλα διηγοῦνται τὸ ἐξῆς ἀνεκδοτὸν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου, συμβάν κατὰ τὸ ἔτος 1870 ἐν Ἐμς. Πρωτῶν τινὰ εὐρίσκοντο αὐτόθι εἰς τὸν πρὸ τῆς πηγῆς περιπατῶν ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Β' τῆς Ῥωσσίας καὶ συναμίλουν καθίσαντες ἐπὶ τινος θρανίου. Οἱ ἐν Ἐμς ὅμως διατρίβοντες θαμῶνες τῶν λουτρῶν,

οἵτινες ἤθελον νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς εὐκαιρίας νὰ ἴδωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τοὺς δύο κραταιοὺς μονάρχας ἐξηκολούθουν περιπατοῦντες πρὸ αὐτῶν καὶ κυρίως πρὸ τοῦ θρανίου οὕτως ὥστε ὁ Τσάρος δυσηρεστήθη καὶ διὰ φράσεως δεικνυούσης θυμὸν ἐξεδήλωσε τοῦτο εἰς τὸν Γουλιέλμον. Οὗτος ὅμως οὐδὲν ἐνοχλούμενος ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπιθυμίας τοῦ κοινοῦ, παρηγόρησε γελῶν τὸν Τσάρον καὶ δείξας τὸν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην διερχόμενον καὶ εὐσεβάστως χαιρετῶντα Βίσμαρκ:

— Τώρα θὰ μείνωμεν ἡσυχοί, εἶπε γελῶν.

— Καὶ διατί; ἤρώτησε μετ' ἀπορίας ὁ Τσάρος.

— Διατί; Δὲν βλέπετε ὅτι διέρχεται ὁ Βίσμαρκ; Αὐτὸς εἶνε διασημότερος ἡμῶν! Τώρα τὸ κοινὸν θὰ τρέξῃ ἀπὸ 'πίσω του καὶ θὰ ἀφήσῃ ἡμᾶς ἡσυχούς.

ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ὅποια τις εἶνε ἡ χημικὴ σύνθεσις ἀνθρώπου βαρύνοντος 70 χιλιόγραμμα; Ἐξηκριβώθη λεπτομερέστατα ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης.

Ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ὑπάρχουσι 13 στοιχεῖα, ὧν 5 ἀέρια καὶ 8 στερεά. Ὁ ἀνθρώπος ἰδίᾳ εἶνε πεπλασμένος ἐξ ὀξυγόνου καὶ ὑπερβολὴν πεπιεσμένου. Τὸ ἡμέτερον σῶμα περιέχει 44 χιλιόγραμμα ὀξυγόνου, οὗτινος ὁ ὄγκος, ἐν συνήθει θερμοκρασίᾳ, θὰ ὑπερέβαινε τὰ 30 κυβικὰ μέτρα. Ὑδρογόνου μόνον 7 χιλιόγραμμα περιέχονται ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, ἀλλὰ τὸ ὑδρογόνον εἶνε ἐλαφρότατον καὶ τὰ 7 ταῦτα χιλιόγραμμα ἐλεύθερα θ' ἀπετέλουν ὄγκον 80 κυβικῶν μέτρων. Διὰ τοῦ ὑδρογόνου 12 ἀνθρώπων θὰ ἐπληροῦτο εὐκόλως ἀερόστατον χωρητικότητος 1000 κυβικῶν μέτρων, δυνάμενον ν' ἀνασῆρῃ τρεῖς καὶ τέσσαρας ἀεροπόρους.

Ἄζωτον περιέχει ὁ ἀνθρώπος μόνον 1 χιλιόγραμμα καὶ 72 γραμμάρια, χλωρίον 800 γραμμάρια, φθόριον 100 γραμμάρια.

Ἐκ τῶν στερεῶν στοιχείων πλεονάζει ὁ ἀνθρώπος: 22 χιλιόγραμμα. Εἶτα ἔρχονται ὁ φωσφόρος: 800 γραμμάρια καὶ τὸ θεῖον 100 γραμμάρια. Οὐδ' ἔχνος πολυτίμου μετάλλου εὑρηται ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι. Μέταλλον μᾶλλον πλεονάζον εἶνε τὸ τιτάνιον, βάρους 1 χιλιόγρ. 750 γραμμ., εἶτα τὸ ποτάσιον: 80 γραμμ., τὸ σόδιον: 70 γραμμ., τὸ μαγνήσιον: 50 γραμμ. καὶ τέλος ὁ σίδηρος: 50 γραμμάρια.

Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὰ διάφορα ταῦτα συστατικὰ εὑρηται ἐν συνθέσει ποικιλωτάταις καὶ πολυπλοκωτάταις, οὐχὶ δ' οὕτως ὡς ἀπηριθμηθήσαν εὐκρινῆ καὶ χωριστά.

Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΜΟΛΤΚΕ

Κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς αὐλῆς τοῦ Κρεῖζῶ εὐρίσκεται δρῦς φυτευθεῖσα τῷ 1870, ὑφ' ἣν κεῖται μέγα τεμάχιον γρανίτου φέρον τὴν ἐπομένην ἐπιγραφὴν: «*Sedán I. IX. 1870*». Ἐνθεν καὶ ἔνθεν τῆς εἰσόδου εἶνε τοποθετημένα δύο τηλεβόλα, προσφερθέντα εἰς τὸν στρατάρχην ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν 18 Αὐγούστου 1871, εἶνε δὲ ὀρειχάλκινα τῶν 15, κυριευθέντα ἐν Σοασσών. Μεγάλῃ κλιμαξ φέρει εἰς τὸν πύργον ἀνεγερθέντα κατὰ τὸν ρυθμὸν τῆς ἀναγεννήσεως. Πάντα τὰ δωμάτια αὐτοῦ εἶναι λίαν εὐρύχωρα, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔχνος ἔχουσι πολυτελείας, οὔτε παραπετάσματα θυρῶν οὔτε τάπητας οὔτε σίμποδας, οὐδὲν ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐξ ἐκείνων, δι' ὧν οἱ πλοῦσοι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἀγαπῶσι νὰ περιβάλλωνται.

Ὁ Μόλτκε ἀγαπᾷ τὸ Κρεῖζῶ ὡς δημιουργημά του· καὶ πράγματι οὕτως ἔχει, διότι ὅτε τὸ 1868 ἠγόρασεν αὐτὸ ἦτο ἐγκαταλελειμμένον καὶ παραμελημένον πρὸ πολλοῦ, ἐνῶ νῦν εἶνε ἐν τῶν ὠραιότερων κτημάτων τῆς χώρας· τὸ περὶ τὸν πύργον ἄλλος ἐδημιουργήθη οὕτως εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ στρατάρχου.

Τὸ ἄλλος τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν χαρμονὴν αὐτοῦ κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς. Ὁ στρατάρχης ἐγείρεται πάντοτε λίαν πρῶτῃ, ἀγνοεῖ τὰς ἀνέσεις τοῦ πρῶϊνου ἀτμηλήτου. Ἐν τῷ ἱματιοφλακίῳ αὐτοῦ οὔτε κοιτανίτης οὔτε εὐμαρίδες ὑπάρχουσι. Μόλις ἐγερθῆ, ἐνδύεται καὶ ἐξέρχεται· οὐδεμίαν κακοκαιρίαν κωλύει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ μείνῃ ἔξω ὀλοκλήρους ὥρας, ἡ δὲ μόνη ὑποχώρησις, ἣν δὲν ἐπαξιοῖ νὰ κάμῃ εἰς τὴν βροχὴν, εἶνε ἡ ἀνύψωσις τοῦ περιλαμίου τοῦ μανδύου του, ἀλλ' ὅπως πράξῃ τοῦτο, δεόν νὰ βρέχῃ ραγδαίως.

Μετὰ τὸν καφὲ ὃν παραθέτουσιν αὐτῷ τὴν 7ην ἐργάζεται ἄχρι τῆς 10ης, εἶτα ἐξέρχεται φέρων ἐν τῷ θυλακίῳ του δειροφυκλίδα καὶ ράβδον περιέχουσαν πρίονα. Οὕτω δὲ βαδίζει, μόλις κύπτων ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ὀγδοήκοντα ἐπτὰ ἐτῶν του.

Εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ἄλλους εὐρίσκεται μικρὸν τι ὑψωμα, ἐφ' οὗ ὑψίωμα δένδρα περιβάλλουσι τὸν περικλείοντα τὸν τάφον τῆς συζύγου του ναῖσκον. Καθ' ἐκάστην δὲ ἐπισκέπτεται τὸ ἡμερον ἐκεῖνο μέρος καὶ ἀσκεπῆ ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀποθέτει ἐν ῥόδον ἢ ἑτερόν τι ἄνθος ἐπὶ τῶν λειψάνων τῆς προσφιλοῦς αὐτῷ συμβίου.

Τὴν 1 μ. μ. ὁ κώδιον ἀναγγέλλει τὸ γεῦμα εἰς ὃ παρακάθηται δύο ἀνεψιοὶ τοῦ Μόλτκε μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των. Ὁ στρατάρχης ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδία. Τὸ γεῦμα τελειώνει ταχέως, διότι ὁ Μόλτκε δὲν ἀρέσκεται νὰ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τοὺς λαμπροτάτους οἴνους τοῦ Ρήνου κατέχει εἰς τὴν κυριότητα αὐτῆς ἡ γερμανικὴ πόλις Βρέμη ἀποτεθειμένους ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ δημαρχεῖον οἴναποθήκῃς. Ὁ παλαιότατος τούτων, ὁ καλούμενος ῥὶ ὀ δ ι ν ο ς οἶ ν ο ς ὑπάρχει ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1624. Ὑπολογιζομένης τῆς τιμῆς εἰς ἣν ἐπωλεῖτο ὁ τοιοῦτος οἶνος κατὰ τὸ ἔτος 1624, καὶ ἀνατοκίζομένου τοῦ χρήματος ἔκτοτε, ἐξάγεται ὅτι ἡ ἀξία μιᾶς φιάλης τοῦ ποτοῦ τούτου ἀνέρχεται νῦν εἰς τὸ μισθῶδες ποσὸν 125 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἐκάστη δὲ σιγμὴ στοιχίζει 15 χιλιάδας δραχμῶν. Ἐκ τοῦ οἴνου τούτου ἔλαβεν ὁ Γκαίτε ἐπὶ τῆ ἐρορτῆ τῶν γενεθλίων αὐτοῦ τῷ 1823 δῶρον παρὰ τῆς πόλεως Βρέμης δώδεκα φιάλας πλήρεις. Τίς ποιητὴς ἔλαβεν ποτε πολυτιμότερον δῶρον;

Τὸ στατιστικὸν γραφεῖον τοῦ Βερολίνου ἐδημοσίευσεν περὶ τῆς ἐν τῇ ὑψηλῇ κινήσει δυνάμεως πληροφορίας ἐξ ὧν ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς. Τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν ἐνεργεῖα μηχανῶν δὲν ἔχουσιν ἡλικίαν μείζονα τῶν εικοσιπέντε ἐτῶν. Ἡ Γαλλία ἔχει 49, 590 μηχανὰς ἀκινήτους, 7000 κινήτας, καὶ 1850 λέβητας δι' ἀτμόπλοια· ἡ Γερμανία 5900 μηχανὰς ἀκινήτους, 10000 κινήτας καὶ 1700 λέβητας δι' ἀτμόπλοια· ἡ Αὐστρία 12000 μηχανὰς ἀκινήτους καὶ 2800 κινήτας. Ἡ ὀλικὴ δύναμις τῶν ἀτμομηχανῶν ἀντιπροσωπεύει νῦν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, 7. 5. ἑκατομύρια ἵππων: ἐν Ἀγγλίᾳ, 7: ἐν Γερμανίᾳ, 4, 5: ἐν Γαλλίᾳ, 3· καὶ ἐν Αὐστρίᾳ, 1. 5. Ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τούτοις δὲν περιέχεται ἡ δύναμις τῶν κινήτων μηχανῶν, αἵτινες ἀνέρχονται ἐν συνόλῳ εἰς 105,000 καὶ ἀντιπροσωπεύουσι 3 ἑκατομύρια ἵππων. Ἐνὸς ἀτμο-ἵππου ἰσοδυναμοῦντος πρὸς 21 ἀνθρώπους, ἡ δύναμις τῶν ἐν τῇ ὑψάλῃ ἀτμομηχανῶν ἰσοδυναμεῖ ὡς ἐγγίστα πρὸς τὴν δύναν ἐνὸς χιλιεκατομμυρίου ἀνθρώπων, ἦτοι πρὸς τὴν τῶν δύο τρίτων τῶν κατοίκων τῆς γῆς.

Ὁ John Jakob Astor, ὁ γνωστὸς Κροῖσος τοῦ Νέου Κόσμου ἐδῶρσεν εἰς τὸ τεχνολογικὸν Μουσεῖον τῆς Νέας Ὑόρκης τὴν συλλογὴν τῶν δαντελῶν τῆς πρὸ ἐλίγου ἀποβιώσεως συζύγου του. Ἡ ἐξ ἐβδομήκοντα κειωτίων ἀποτελουμένη αὕτη συλλογὴ ἀποτελεσθεῖσα κατὰ μέγα μέρος ἐκ δαντελῶν τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας ἔχει σήμερον πραγματικὴν ἀξίαν 40,000 δολλαρίων.

Περὶ τοῦ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἀποβίωσαντος γηραιοῦ πληρεξουσίου Μαυρικίου φον Μὲλ διηγοῦνται αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον. Ὁ Μὲλ, ὅπως ὅλοι οἱ βαθεῖας μαθήσεως γερμανοί, ἔπασχεν ἐκ μεγίστης ἀφαιρέσεως, ἀλλ' ὅμως διὰ σπανίας παρουσίας τοῦ πνεύματος ἐξήρξατο τάχιστα τῆς ἀμνηστίας. Εὐρισκόμενός ποτε ἐν Φραγκφούρτῃ ὡς ἀντιπρόσωπος ἐπαρχίας τινὸς εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέδον ἐκάθητο ἐσπέραν τινὰ ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ

μὲν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν τράπεζαν ἀγαπᾷ τὰ ἀπλᾶ φαγητά. Μετὰ τὸ γεῦμα καπνίζει ἐν σιγάρον, καὶ ἀποσύρεται ὅπως ἀναπαυθῆ περι τὴν μίαν ὥραν ἀναγινώσκων ἐφημερίδας.

Μετὰ μεσημβρίαν, ἂν ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέπῃ ἐξέρχεται ἐφ' ἀμάξης, πάντοτε ὅμως ἀνοικτῆς. Οὐδέποτε δὲ λαμβάνει ἀλεξιβρόχιον, διότι τὸ σῶμά του εἶναι ἀπεσκληρυμένον πρὸς πάσαν ἀτμοσφαιρικὴν μεταβολὴν.

Ὅταν ἔχῃ ἐπισκέψεις καὶ ἡ ἀποικία τῶν μικρῶν ἀνεψιῶν περιστοιχίξῃ τὸν γηραιὸν θεῖον, παίζουσι τὸ λεγόμενον *κροκέ*. Τὴν 8ην μ. μ. παραθέτουσι τὸ τέιον, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον φαγητόν. Ὁ στρατάρχης τρώγει ὀλίγον, πίνει ὀλίγον καὶ καπνίζει ὀλίγον· ἀπεναντίας ταμβακίζει πολὺ, καὶ οὐδέποτε ἐξέρχεται ἀνευ τῆς ταμβακοθήκης του. Μετὰ τὸ τέιον παίζει τακτικῶς οὐδὲν. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι οὐδεμίαν παρέρχεται ἐσπερὶς χωρὶς ὁ στρατάρχης νὰ παίζῃ οὐδὲν, παιγνίδιον, ἐν ᾧ, ὡς εἰς πάντα, εἶνε πρῶτης δυνάμεως. Τὰς Κυριακάς μεταβαίνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Γραϊδίτε, ἀπέχουσαν ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τοῦ πύργου. Συνειθέστερον δὲ μεταβαίνει καὶ ἐπανέρχεται πεζός.

Καὶ ἐν ἀδείᾳ διατελῶν ὁ Μόλτκε εἶναι πάντοτε ἔτοιμος πρὸς ἐργασίαν. Πολλάκις δέχεται ἐπισκέψεις ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ ἐπιτελείου, μεταβαινόντων ὅπως δῶσωσιν αὐτῷ λόγον περὶ τῆς ἀποστολῆς ἢ ὅπως ὑποβάλωσιν αὐτῷ ἐκθεσίαν τινα, ἣν ἐπακολουθοῦσιν ὦραι, ἂν οὐχὶ ὀλόκληρος ἡμέρα ἐργασίας.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Αἱ γυναῖκες εἶνε τόσῳ μᾶλλον ἀσθενεῖς ὅσα στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἰδίας δυνάμεως καὶ τόσῳ μᾶλλον ἰσχυραὶ, ὅσα στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἀδυναμίας αὐτῶν.

Αἱ καρδίαι εἶνε φρούρια, ὧν οἱ φύλακες διαρκῶς καθεύδουσι.

Ἡ ὀργή, ὡς ὁ κεραυνός, ἀστραπιαίως λάμπει καὶ σβέννυται μὴ καταλείπουσα σποδόν.

Ἡ συκοφαντία εἶνε στόμα πυροβόλου θανατοῦν τὸν πυροβολητήν.

Ἴνα ἐννοήσῃ τις πόσον δύναται νὰ μισήσῃ γυναῖκα, δεόν νὰ ἐνθυμηθῆ πόσον ἠγάπησεν αὐτήν.

ἀνεγίνωσκε μετὰ προσοχῆς βιβλίον, ἔχων ἀνημμένα δύο κηρία, ἐν ἑκ δεξιῶν καὶ ἕτερον ἐξ εὐωνύμων· συγχρόνως δὲ εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν φενάκην ἣν ἔφερε πάντοτε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διότι ἦτο ἐντελῶς φαλακρός. Μετ' ὀλίγον κτυπᾷ ἡ θύρα, ὃ δὲ Μολ ὑποδέχεται φιλοφρονέστατα τὴν ἐπισκέπτῃν καὶ δίδει εἰς αὐτὸν κάθισμα. Ἄλλ' αἰφνης αἰσθάνεται ὅτι ἡ κεφαλὴ του στερεῖται τοῦ συνήθους καλύμματος· μετὰ σπουδῆς λοιπὸν σβεννύει τὰ δύο κηρία φουσῶν διὰ τοῦ στόματος καὶ ἐν τῷ σκότει ἐπιθέτει τὴν φενάκην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Τότε ἤναψε πάλιν τὰ κηρία καὶ ἤρξατο διαλεγόμενος, ὡς νὰ μὴ συνέθῃ τίποτε, μετὰ τοῦ ἐνεοῦ ἀπομείναντος ἐπισκέπτου.

Τὸ Μαυσωλεῖον ἐν Charlottenburg, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναπαύεται νῦν τὸ σῶμα τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, ὀικοδομήθη καθ' ἡν ἐποχὴν ὁ πρῶτος Ναπολεὼν ἦτο ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δυνάμεως, ἐτελειώθη δὲ μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1826. Τὸ οἰκοδόμημα εἶνε Δωρικῆς ρυθμοῦ, καὶ οἱ στῦλοι τῆς εἰσόδου εἶνε ἐκ γρανίτου λίθου. Κεῖται δὲ τὸ Μαυσωλεῖον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἄκρον δένδροστοιχίας ἐλατῶν ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Παλατίου. Ὁ ἀναβαίνων τὰς οὐκὼ βαθμίδας, αἵτινες φέρουσιν εἰς τὴν κυρίαν εἴσοδον, ἔχει ἀπέναντί του στύλους ἐκ πρασίνου μαρμάρου φέροντας λευκὰ κιονόκρανα, στηριζομένους δ' ἐπὶ κοκκίωσιν βάσεων, καὶ παραστάτας ἐξ ἰάσπιδος σικελικῆς. Οἱ στῦλοι οὗτοι εἶνε λίαν ἀρχαῖοι. Λέγεται ὅτι ἐκομισθῆσαν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εἰς Ρώμην, ἐκεῖθεν εἰς Πολωνίαν, καὶ τελευταίως εἰς τὸν βασιλέα Φρειδερίκον πρῶτον τῆς Γερμανίας. Ἐντὸς τοῦ Μαυσωλείου ὑπάρχουσι μαρμάρινα τὰ ἀγάλματα τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου τρίτου τῆς Γερμανίας καὶ τῆς συζύγου του, τῆς ἀγαπητῆς καὶ ὠραίας βασιλίσσης Λουίζης. Ὡραῖα ἀποφθέγματα κοσμοῦσι τὴν ἀψίδα καὶ τοὺς τοίχους. Εἰκὼν δ' ἐν τῇ ἀψίδι παριστᾷ τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν παραδίδοντας τὰ στέμματα αὐτῶν τῷ Χριστῷ.

Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος συνείβη κατ' ἔτος νὰ ἐπισκέπτεται τὸ Μαυσωλεῖον τῇ δεκάτῃ Μαρτίου, ἡμέρα τῶν γενεθλίων τῆς βασιλίσσης Λουίζης, καὶ τῇ ἑβδόμῃ Ἰουνίου, ἑπετείῳ τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως. Ἐνευῖθα ἀπισύρθη, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸν κατὰ τῶν Γάλλων πόλεμον, καὶ ἐνταῦθα πάλιν διηυθύνθη πρῶτον, ὅτε ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ πολέμου νικηφόρος φέρων τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα. Καὶ ἐδῶ πλησίον τῶν γονέων του, εὔρε νῦν ὁ ἥρωας τῆν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν.

Ἐπάρχει ἐν Καλλιφορνίᾳ ἄμπελος ἡλικίας μόλις 30 ἐτῶν ἣτις καλύπτει διὰ τῶν κλώνων καὶ τοῦ φυλλώματος αὐτῆς ἕκτασιν 900 τετραγωνικῶν ποδῶν. Ἡ περιφέρεια τοῦ κορμοῦ αὐτῆς εἶνε 46 δακτύλων, παράγει δὲ κατὰ μέσον ὄρον ἐνικυσίως πέντε τόνους σταφυλῶν.

Ἐπὶ ἀτμοπλοικῆς ὑπερατλαντικῆς ἐταιρίας ἐν Νέα Ἰόρκῃ ναυπηγεῖται νῦν ἀτμόπλοον δυνάμει 22,986 ἰππων, μήκους 164,46 μ. καὶ πλάτους

12,16 μ. δι' οὗ θέλει κατορθωθῆ ὥστε ὁ διάπλους τοῦ ὠκεανοῦ ἀπὸ Λιβερπούλης εἰς Νέα Ἰόρκην καὶ τἀνάπαλιν νὰ ἐκτελεθῆ ἐντὸς τεσσάρων μόνον ἡμερῶν. Τὸ ἀτμόπλοον τοῦτο οὐτινος οὐ μόνον τὰ μηχανήματα, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν γένει τρόπος τῆς συνθέσεως τοῦ σκάφους ἔσονται κατὰ νέας συστήματα καὶ νέας ἐφευρέσεις καλεῖται Posahtas.

Τὴν 4 Σεπτεμβρίου 1887 (ν) ἐν Κραζνοσλοβόσκη τῆς Ρωσίας ἔπεσε μέγας ἀερόλιθος. Οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐργαζόμενοι χωρικοί, τρομάξαντες κατ' ἀρχῆς ἐκ τῆς φοβερᾶς ἐκρήξεως, ὁμοίως πρὸς βροντὴν, ἣτις συνώδευσε τὴν πτώσιν, ἀνεθάρρησαν εἴτα καὶ λαβόντες τὸν ἐξ οὐρανοῦ πεσόντα λίθον συνέτριψαν αὐτὸν καὶ διενεμήθησαν τὰ θρύμματα, ἅτινα ἤθελον νὰ διαφυλάξουσιν ὡς φυλ. α. τ. ὄ. ν. Τεμάχιον μόνον τοῦ ἀερόλιθου, ζυγίζον περὶ τὰς 4 λίτρας, περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας, ἣτις ἀπέστειλεν αὐτὸ εἰς Πετρούπολιν. Οἱ καθηγῆται Λατινωφ καὶ Γεροφελέφ, ἐξετάσαντες τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο, παρετήρησαν ἐν αὐτῷ μικρὰ κρύσταλλα ἔχοντα πάσας τὰς χημικὰς ιδιότητας τοῦ ἀδάμαντος.

Ἀυστριακὸς ἀξιωματικὸς πληγωθεὶς ἐν μάχῃ ὑφίστατο ἐν ἀπιστευτῷ ἀταραξίᾳ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἀριστεροῦ ποδός. Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν ὑπηρετὴν αὐτοῦ ὅστις ἐθρήνηε:

— Ἐλα, ταμπέλη, ἄρρησε τῆς κλάψης· ἀντὶ νὰ λυπᾶσαι πρέπει νὰ χαίρεισαι— τὴν θὰ ἔχῃς ἕνα παπούτσι μόνον νὰ λουστράρῃς κάθε πρωί.

Ἡ πενθερά: Εἶδα ἀπόψε 'ς τὸν ὕπνο μου πῶς εἶχα πάρῃ ἀθάνατο νερὸ καὶ δὲν εἶχα φόβο νὰ πεθάνω ποτέ.

Ὁ γαμβρός: Πολλὰς φοραῖς, μητέρα, βλέπει κανεὶς τέτοια δυσάρεστα ὄνειρα.

Ἐν ζωολογικῷ κήπῳ πρὸ τοῦ κλωβοῦ δύο ἄρκτων, μιᾶς μεγάλης καὶ μιᾶς μικρᾶς.

Ἡ τροφός: Τὰ παιδιὰ ποῦ κάνουν ἄτακτα, Λιλίκα, βγαίνει ἡ μικρὴ ἄρκουδα καὶ τὰ τρώει.

Λιλίκα: Καὶ ἡ μεγάλη ἄρκουδα βγαίνει καὶ τρώει τῆς νταντάδες.

Ὁ ἰατρός Κ. προσκεκλημένος εἰς γεῦμα παρὰ τινι τῶν φίλων του, φθάνει ὀλίγον ἄργά καὶ κατάκοπος:

— Ἀχ! ἀπόστασα πλέον, ἀδελφέ! ἀναρῶναι ὁ ἀσκληπιάδης σπογγίζων τὸ μέτωπον, οἱ ἄρρωστοί μου μὲ σκοτόνουν!

— Ἐλα δά, γιαντρέ, μὴ παραπονήσαι! Τὰ ἴσα σου ἀποδίδουν οἱ καυμένοι!